

Învierea lui Hristos – învierea noastră Pastorală la Învierea Domnului – 2008

«Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase; astăzi mă ridic împreună cu Tine, Cel ce ai înviat. Răstignitu-m-am ieri împreună cu Tine; Însuși împreună mă preamărește, Mântuitorule, întru Împărăția Ta» (Stihiră din Canonul Învierii)

Ne-a învrednicit Preabunul Dumnezeu ca și în acest an să ajungem la luminatul Praznic al Învierii în această aleasă și sfântă zi, în această sărbătoare a sărbătorilor și să cântăm din nou acest imn al bucuriei: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”, care creează în noi, creștinii, o stare sufletească de unică fericire ce izvorăște din bucuria comuniunii cu Dumnezeu de care ne împărtășim prin Învierea lui Hristos.

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa” (Ps 117, 24). A înviat Hristos și raiul s-a deschis. A înviat Hristos și cu toții am devenit prin har fii ai Tatălui. A înviat Hristos și am fost izbăviți de tirania diavolului, a păcatului și a morții. Nu îl mai plângem pe Adam, ci îl slăvim pe Hristos, nu ne mai tânguim pentru neascultarea Evei, ci o lăudăm pe Fecioara Maria, nu mai suntem depărtați de la pomul vieții, ci ne bucurăm iarăși de fericirea raiului, nu ne mai temem de ispitirea șarpelui, ci ne împărtășim de plinătatea Sfântului Duh.

Patruzeci de zile ale Postului Mare ne-am pregătit să fim părtași slăvitei Învieri a Mântuitorului. După cutremurătoarea Săptămână a Sfințelor Patimi, iată-ne ajunși la așteptatul Praznic al bucuriei creștine. „Ieri le-am trăit pe cele ale economiei mântuitoare: crucea, piroanele, moartea, astăzi le gustăm pe cele ale stăpânirii, spune Sfântul Epifanie al Salaminei. Ieri pe cele ale omenirii, astăzi cele ale dumnezeirii se arată. Ieri Hristos a fost palmuit, astăzi El palmuiește locașul iadului cu fulgerul dumnezeirii. Ieri era

legat, astăzi îl leagă pe tiranul cu legături nedezlegate. Ieri era osândit, astăzi le dăruiește slobozire celor osândiți.”

Cât de multe lucruri s-au spus despre taina cea mare a Învierii Domnului de când s-a petrecut ea și până astăzi! Dar oricâte am spune, niciodată nu e îndeajuns pentru a o înțelege mai bine, pentru a ne-o face mai apropiată, pentru a ne-o dori mai tare.

Ne întrebăm acum, în aceste sfinte momente de bucurie cerească, în ce constă importanța acestei sărbători și ce însemnătate are evenimentul Învierii pentru fiecare din noi. „Și celor din mormânturi viață dăruindu-le”, cântăm în tropar. Viața este cel mai important dar de la Dumnezeu. Însă ce fel de viață ne dăruiește Hristos? Viața veșnică, mărturisim noi, adică o altă viață, nouă, mult diferită de aceasta trecătoare. Când începe însă această viață veșnică, când o primim, de când putem să ne bucurăm de ea? Abia după moarte? Abia după ce încheiem drumul vieții acesteia, plin de necazuri și încercări, plin de drame și tragedii, presărat cu puține și trecătoare clipe de seninătate și bucurie? Nu, iubii credincioși. Nicidecum. Viața cea nouă în Hristos o

începem încă de aici, iar bucuriile sărbătorilor nu sunt decât clipele veșniciei pe care le pregustăm.

Viața o iubim fiecare din noi. Unii o doresc mai mult pe cea trecătoare și se alipesc de ea, alții o doresc mai mult pe cea veșnică și o folosesc cu multă atenție pe cea prezentă pentru

(continuare în p. 6)

† Dr. LAURENȚIU STREZA

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului



Alegerea, confirmarea și instalarea P.S. Dr. Visarion Bălțat ca episcop al Tulcii

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința de lucru din 17-18 iunie 2004, înființarea Episcopiei de Tulcea, sufragana Mitropoliei Munteniei și Dobrogei.

S-a dorit astfel facilitarea unei mai intense lucrări pastoral-misionare într-un spațiu geografic extins, cum este cel al Dobrogei.

Noua eparhie numără 120 de parohii, grupate în trei protopopiate: Babadag, Tulcea și Niculițel. Are douăsprezece așezăminte monahale, dintre care cele mai vestite sunt Celic Dere, Saon și Cicoșul Ardelean. Are de asemenea o școală teologică: Seminarul „Sf. Ioan Casian”.

Alegerea titularului noii eparhii a avut loc în data de 5 martie 2008. Cel care a întrunit sufragiile membrilor Sfântului Sinod a fost Prea Sfințitul dr. Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, devenit astfel primul titular al noii eparhii. Providența a rânduit ca un ierarh de la Sibiu să fie menit a sluji într-o parte de țară, spre care și-au mănăturmele, din vremuri îndepărtate, păstori din Mărginime (zonă limitrofă a orașului de pe Cîmbin) și dintre care unii s-au și stabilit definitiv acolo.

Prea Sfințitul Visarion s-a născut în 19 octombrie 1959, la Tâlmăciu, localitate cu

o intensă viață bisericească, cu frumoase tradiții românești transmise din generație în generație, aflată în județul Sibiu. Sub impulsul vocației primite de sus și culti-



vate în sânul familiei, s-a înscris în 1976 la Seminarul teologic din Cluj-Napoca, pe care l-a absolvit în 1981. După satisfacerea serviciului militar, a dat examen de admitere la Institutul Teologic Universitar din Sibiu ale cărui cursuri le-a frecventat

între 1982-1986. Rezultatele obținute în cei nouă ani de studii teologice (seminariale și universitare) l-au îndreptățit să aspire la a parcurge, tot la Sibiu, și ultima, și de fapt cea mai înaltă, treaptă de pregătire teologică: cea a doctoratului. Și-a ales specializarea Teologie Dogmatică, avându-l ca îndrumător de doctorat pe pr. prof. dr. Ioan Ică.

Cum Biserica noastră se află în relații de strânsă conlucrare inter-ortodoxă și ecumenică cu toate Bisericile ortodoxe autocefale dar și cu Bisericile eterodoxe, Sfântul Sinod a facilitat mereu posibilitatea tinerilor cu pregătire teologică înaltă de a urma și cursurile de specializare la instituții de învățământ teologic din străinătate. Astfel se face că și absolventul ciclului de studii de doctorat de la Sibiu, Dumitru Bălțat, a avut șansa de a urma, între 1994-1997, studii de specializare la Facultatea de Teologie din Atena, sub îndrumarea profesorului Constantin Skuteris, vestit specialist în Teologie Dogmatică. Acolo a adunat și material bibliografic pentru alcătuirea tezei de doctorat cu titlul: „Învățătura mariologică a Sfântului Nicolae Cabasila, în spiritualitatea ortodoxă a secolului al XIV-lea”.

(continuare în p. 2)

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

Maica Domnului, ocrotitoarea credincioșilor, ocrotitoare și a noii Episcopii a Tulcii*



„Bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei”

Sf. Evanghelie pe care am ascultat-o acum este rânduită de Biserică spre a fi citită în sărbătoarea mare și sfântă a Praznicului Bunei-Vestiri. Și această Bună-Vestire este înțeleasă de Biserică, de conștiința Bisericii creștine ca fiind începutul mântuirii noastre și descoperirea tainei celei din veac, așa cum se spune în troparul sărbătorii Bunei-Vestiri.

Vestea cea bună este adusă de arhangelul Gavriil care îi spune Fecioarei din Nazaret că va naște pe Mântuitorul lumii. „Vei naște prunc și se va chema Iisus”, care însemnează Dumnezeu mântuiește, și va stăpâni peste casa lui Iacov în veac și Împărăția Lui nu va avea sfârșit.

Deci Biserica înțelege acest moment ca fiind începutul zămislirii sau întrupării Fiului lui Dumnezeu pentru ca devenind Om, El, Care este din veșnicie Dumnezeu, să-i mântuiască pe oameni, eliberându-i de păcat și moarte și să le dăruiască viața veșnică. De aceea troparul continuă și spune: „astăzi Fiul lui Dumnezeu, Fiul Fecioarei se face și Gavriil darul îl binevestește”. Darul îl binevestește pentru aceasta și noi împreună cu dânsul Născătoarei de Dumnezeu să-i cântăm: „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine”.

Deci Fiul lui Dumnezeu Cel nevăzut se face văzut, Cel necuprins se face cuprins, Cel veșnic se face om muritor; pentru ca noi oamenii să ajungem părtași ai iubirii dumnezeiești în lumina și împărăția cea veșnică a Marelui nostru Dumnezeu.

Îngerul aduce vestea aceasta mare, că ea, Fecioara Maria, va naște pe Mântuitorul lumii, pe Mesia cel vestit și descoperit de proroci. Și faptul că îngerul ne spune că Împărăția Lui nu va avea sfârșit, Împărăția Lui se deosebește de toate împărățiile din lumea aceasta pentru că toate sunt trecătoare. „Împărăția Lui nu va avea sfârșit” și aceste cuvinte ale îngerului au intrat în Crezul ortodox niceo-constantinopolitan în care ni se spune că Mântuitorul Iisus Hristos va împărăți și Împărăția Lui nu va avea sfârșit.

Desigur, Fecioara Maria mai întâi s-a mirat de salutul îngerului sau arhangelului Gavriil și se întreba ce fel de închinăciune este aceasta. A rămas mirată, surprinsă că îngerul I s-a închinat ei și a salutat-o cu tot respectul, cu toată bunăcuviința. Iată Evanghelia după Luca ne arată că începutul cinstirii Maicii Domnului nu vine de la oameni, ci de la îngeri. Îngerul Gavriil a fost cel dintâi care i-a arătat plecăciune, i-a arătat respect, i-a arătat închinare în forma cinstirii unei persoane importante care este chemată să împlinească voia și planul lui Dumnezeu pentru mântuirea lumii. De aceea noi când săvârșim slujbele noastre în biserică, indiferent cât de scurte sau de lungi ar fi ele și ori de câte ori ne rugăm lui Dumnezeu, indiferent că o facem în cursul săptămânii sau în Duminici și sărbători, nu uităm să ținem împreună taina lui Hristos și taina Maicii Domnului. Binecuvântat este rodul pântecelui tău, adică Iisus Hristos dar și Maica Domnului este binecuvântată, este binecuvântată între femei, este nedespărțită de Fiul. Toată cinstea ei, toată slava ei, vine din faptul că Cel ce se naște din ea nu este un simplu om, ci este Fiul lui Dumnezeu cel veșnic, devenit om. Deci noi am învățat de la îngeri s-o cinstim, am învățat din Sf. Scriptură să nu despărțim pe Fiul de Maică și pe Maică de Fiul. Rareori în Biserica Ortodoxă Maica Domnului este pictată singură în icoană, totdeauna este pictată cu Pruncul în brațe și El este centrul atenției, El este cel arătat de ea cu mâna dreaptă. Ea poartă pe Iisus pruncul pe brațul stâng și îl arată lumii cu mâna dreaptă și zice tainic, în icoană ceea ce a spus la nunta din Cana Galileei: „faceți tot ceea ce vă spune El”. Evanghelia ei nu este alta decât Hristos însuși. Deci icoana Maicii Domnului reprezintă

(continuare în p. 3)

† DANIEL, Patriarhul României

* Cuvânt de învățătură rostit la Sfânta Liturghie din ziua de 25 martie, cu prilejul instalării P.S. episcop Visarion Bălțat, la Tulcea.

Alegerea, confirmarea și instalarea P.S. Dr. VISARION BĂLȚAT ca episcop al Tulcii

(urmăre din p. 1)

Examenul de doctorat l-a promovat la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, în 2005.

Făcând suma anilor de pregătire teologică a nou-alesului episcop titular al Episcopiei Tulcii ajungem la cifra de 15 ani de stăruință în pătrunderea tainelor credinței și ale trăirii creștine, ceea ce ne îndreptățește să spunem că îndătinata formulă de „Vrednic este!” pe care o rostește arhiereul la hirotonirea unui cleric, se potrivește întru totul cu statutul de teolog și ierarh al Prea Sfinției Sale.

Desigur că pe lângă înalta pregătire teologică, Prea Sfințitul Episcop Visarion pășește spre noua slujire și cu o foarte bogată experiență didactică, pastoral-misionară și administrativ-gospodărească acumulată în anii se slujire precum urmează:

Între 1989-1994 a fost secretar eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului, iar din 1992 a îndeplinit și funcția de asistent pentru limbile clasice, la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, post pe care l-a onorat până în 1997. Între 1996 și 1997 i s-a încredințat și postul de consilier cultural la Arhiepiscopia Sibiului. La propunerea pururea pomenitului arhiepiscop și mitropolit Antonie Plămădeală, Sfântul Sinod l-a numit, în octombrie 1997, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului cu titlu de Rășinăreanu. Timp de opt ani, tânărul ierarh a conlucrat apropiat cu titularul Arhiepiscopiei Sibiului și mitropolitul Ardealului, care a fost un teolog erudit, un reputat om de cultură și un ecumenist cu o bogată activitate.

După ce starea de sănătate a conducătorului Mitropoliei Ardealului s-a înrăutățit, responsabilitățile episcopului vicar au sporit. Le-a îndeplinit pe toate cu o pilduitoare dăruire. Slujirea la altar a constituit o îndatorire zilnică. Oficia când la paraclisul Facultății de Teologie, când la catedrala mitropolitană. Duminică de duminică a poposit în parohiile de pe raza Arhiepiscopiei Sibiului. A sfințit peste 100 de lăcașuri de închinăciune și a hirotonit peste 200 de diaconi și preoți.

A răspuns cu timp și fără timp obligațiilor de natură administrativă și gospodărească. Redactarea „Îndrumătorului Bisericesc” a fost o altă responsabilitate pe care a îndeplinit-o până în acest an, când se pregătește pentru o nouă slujire. A fost prezent continuu în paginile „Telegrafului Român”, ale „Revistei Teologice”, publicând peste 200 de studii, articole, recenzii. Și-a înscris numele și pe coperta unor volume precum: „Mergând, învățați...”, Sibiu, 2001, „Biserica Ortodoxă Română văzută de călători străini (sec. XV-XIX)”, Sibiu, 2001, „Logos și Cultură”, Sibiu, 2005.

A participat la congrese, conferințe, simpozioane, în țară și străinătate. A răspuns cu deschidere sinceră tuturor acțiunilor ecumenice desfășurate pe plan local și național.

Meritele pe care nu și le-a etalat ostentativ i-au fost totuși recunoscute și răsplătite cu diplome și medalii. Actualul întâistătător al Arhiepiscopiei Sibiului și Mitropolit al Ardealului, dr. Laurențiu Streza, alături de care Prea Sfinția Sa a activat în ultimii doi ani, i-a acordat „Crucea Șaguniană”, distincție înființată chiar de la începutul activității de slujire a Î.P.S. Sale, la Sibiu. Din partea Mitropoliei de Veria – Grecia a primit Medalia de Aur „Sfântul Apostol Pavel”.

Evenimentul instalării nou-alesului titular al Episcopiei Tulcii a avut loc la sărbătoarea „Buna-Vestire”, din acest an. Ceremonia a fost săvârșită chiar de către Preafericitul Părinte dr. Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

În preziua, la orele 17⁰⁰, Întâistătătorul Bisericii noastre, însoțit de nou-alesul episcop, ca și de alți membri ai Sfântului Sinod au fost întâmpinați după datina străbună cu pâine și sare de către Înalt Prea Sfințitul Teodosie, arhiepiscopul Tomisului, de oficialitățile județului Tulcea, de protopopi și preoți, de membrii Adunării Eparhiale și de credincioși îmbrăcați în frumoase costume naționale, la intrarea în județul Tulcea.

La orele 18⁰⁰, un ceremonial asemănător s-a derulat la intrarea în municipiul Tulcea, unde convoiul venit dinspre București a fost întâmpinat de Dl. Ioan Horgea, primarul municipiului, și de alte oficialități.

S-a făcut un popas la catedrala episcopală, unde s-a săvârșit slujba Vecerniei, cu Litie. Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit un cuvânt, prin care a subliniat importanța evenimentului.

După vecernie, a fost vizitat sediul administrativ al Episcopiei și al Seminarului Teologic, unde oaspeții au fost întâmpinați de profesorii și elevii acestei școli teologice.

Ultimul popas s-a făcut la Reședința episcopală, care a fost sfințită de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel și de către Înalt Prea Sfințitul arhiepiscop și mitropolit Laurențiu, care l-a însoțit, ca un părinte duhovnicesc, pe cel care i-a fost întâiul colaborator, la Sibiu. Au participat și ceilalți membri ai Sfântului Sinod.

Martă, 25 martie, în „ziua pe care a făcut-o Domnul” ca păstorul și fiii săi duhovnicești din Episcopia Tulcii să se bucure și să se veselească într-însa, a început prin oficierea în biserică cu hramul „Buna-Vestire” din Tulcea, a Sfinței Liturghii, unită cu Vecernia. Soborul arhieresc a fost alcătuit din Prea Fericitul Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Î.P.S. dr. Laurențiu, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, Î.P.S. dr. Nifon, arhiepiscopul și mitropolitul Târgoviștei, Î.P.S. dr. Teodosie, arhiepiscopul Tomisului, Î.P.S. dr. Andrei, arhiepiscopul Alba-Iuliei, P.S. dr. Casian, episcopul Dunării de Jos, P.S. Calinic, episcopul Argeșului și Muscelului, P.S. dr. Damaschin, episcopul Sloboziei și Călărașului, P.S. Epifanie, episcopul Buzăului, P.S. Lucian, episcopul Caransebeșului, P.S. dr. Visarion, noul episcop al Tulcii și P.S. dr. Ioachim Băcăoanul, arhiereu-vicar al Episcopiei Romanului. Au mai slujit doisprezece preoți dintre membrii consiliului eparhial local și oaspeți de la Sibiu și doisprezece diaconi.



După citirea Sfinței Evanghelii, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit un cuvânt de învățătură legat de praznicul „Bunei-Vestiri”, praznic sub patronajul căruia urma să se împlinească toate cele spre înscăunarea noului arhipăstor al Tulcii.

La momentul rânduit, foarte mulți din masa mare a credincioșilor prezenți s-au împărtășit, sporind astfel bucuria duhovnicească a praznicului.

După otpust, Prea Sfințitul Casian Crăciun, episcopul Dunării de Jos, a dat citire Gramatei patriarhale de instalare a noului episcop al Tulcii, iar Dl. dr. Adrian Lemeni, consilier guvernamental, a dat citire Mesajului primului ministru, Dl. Călin Popescu Tăriceanu.



Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit o scurtă cuvântare și a înmănat Prea Sfințitului dr. Visarion însemnele episcopale: mantia, engolpionul și crucea patriarhală, după care l-a condus și l-a instalat pe noul titular al Episcopiei Tulcii în jilțul arhieresc, rostind formula „Vrednic este!”

Din locul în care a fost așezat de către patriarhul țării, Prea Sfințitul dr. Visarion a rostit îndătinata cuvântare de instalare. În final, i-a binecuvântat pe toți cei cărora începând cu acel moment le devenise părinte și dirigitor spre cele către mântuire.

La ieșirea din biserică, grupuri de tineri, din diferitele etnii (români, greci, turco-tătari, armeni, ruși, bulgari și lipoveni) ce trăiesc în bună înțelegere în Tulcea, îmbrăcați în costumele specifice, au oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh Daniel, Prea Sfințitului lor părinte duhovnicesc Visarion și celorlalți ierarhi buchete de flori. A fost un gest de pilduitoare comuniune interetnică.



La restaurantul „Esplanada” din Tulcea, Consiliul eparhial a oferit o agapă frățească.

Astfel și-a început noua misiune Prea Sfințitul Visarion Bălțat, de care Înalt Prea Sfințitul dr. Laurențiu Streza, consilierii și angajații centrului mitropolitan, profesori și studenții Facultății de Teologie și credincioșii catedralei mitropolitane din Sibiu s-au despărțit cu multă duioșie, în Duminica Ortodoxiei, care este întâia din Post. Atunci, după Sfânta Liturghie din catedrala mitropolitană a Sibiului, întâistătătorul eparhiei i-a adresat P.S. Sale cuvânt de caldă mulțumire și binecuvântare pentru noua misiune, iar corala catedralei, preoții slujitori și toți credincioșii au cântat, cu o gură și o inimă „Întru mulți și fericiti ani!”

CUVÂNTUL

P.S. VISARION BĂLȚAT cu prilejul întronizării P.S. Sale ca episcop al Tulcii

În călătoria noastră duhovnicească a Postului celui Mare către ziua Învierii, ne-învrednicit Bunul Dumnezeu să ajungem la ziua cea sfântă, cea luminoasă și cea binecuvântată a Bunei-Vestiri, praznic pe care noi, creștinii, îl serbăm cu aleasă bucurie în fiecare an la 25 martie.

Această zi este o zi fericită și plină de bucurie pentru neamul omenesc pentru că este ziua în care arhanghelul Gavriil a venit la Sf. Fecioară Maria în biserică Domnului și i-a adus vestea cea mare și binefăcătoare, că-L va aduce în lume la „plinirea vremii” (Gal. 4, 4) și-L va purta în brațe pe Fiul lui Dumnezeu întrupat, Mântuitorul sufletelor noastre.

Această zi fericită este cu adevărat zi de înălțare sufletească căci astăzi s-a descoperit lumii „taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută”, iar noi o întâmpinăm cu cântare aleasă „Binevestește, pământule, bucurie mare, lăudați ceruri mărirea lui Dumnezeu”. Nici când nu a răsunat pe pământ o veste mai bună ca aceasta și nimeni dintre pământenii nu a fost preamărit ca Fecioara Maria.

Cu mintea copleșită de o minune ca aceasta, cu inima plină de bucurie pentru vestea cea bună adusă de înger Maicii Domnului cutezăm și noi să ne apropiem de taina săvârșită atunci, să ne îndulcim din lumina și slava ei și să o lăudăm pe Sf. Fecioară Maria cu cuvintele îngerului: „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelei tale” (Luca, 1, 28).

Nu sunt graiuri, nici cuvinte care să poată exprima îndeajuns măreția tainei întrupării Fiului lui Dumnezeu și în același timp cinstea ce se cuvine Maicii Preacurate, cea care a devenit ea însăși, prin lucrarea Sfântului Duh, „Biserică sfințită și rai cuvântător”, „scara cerului pe care s-a pogorât Dumnezeu” și „Maică a Luminei”.

„Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău!” (Luca 1, 38), a rostit plină de smerenie Prea Curata Fecioară Maria în ziua Bunei-Vestiri și în clipa aceea în pântecul ei fecioresc S-a întrupat cea de a doua persoană a Sfinței Treimi, Logosul divin, Mântuitorul Iisus Hristos.

Iată robul Domnului. Fie mie după cuvântul Tău rostesc și eu astăzi copleșit de emoție, aici în această măreață zi a Bunei-Vestiri și în această biserică închinată acestui eveniment din istoria mântuirii, cu prilejul înscăunării noastre ca episcop al nou-înființatei Eparhii a Tulcii.

Străvechilui Egipt, Tulcea de astăzi, oraș istoric din Dobrogea noastră străbună, un oraș multietnic, multiconfesional și multicultural trăiește astăzi un moment de aleasă bucurie. Prin votul Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, am fost ales în scaunul de episcop al acestei părți de țară – de la Dunăre la Mare, loc încărcat de istorie sfântă, de jertfe mucenicești și de numeroase mărturii ale trecutului. Venim astăzi aici din Sibiul lui Andrei Șaguna, din Rășinariu lui Octavian Goga și a filosofului Emil Cioran, din Mărginimea Sibiului, loc încărcat de spiritualitate și de istorie, care a dat atâtea sfinți mucenici apărători ai legii străbune ca să ne rugăm și să lucrăm împreună cu credincioșii și preoții din județul Tulcea, să fim cu toții o Biserică rugătoare, o Biserică slujitoare, după sintagma devenită deja celebră a mitropolitului Ardealului, Antonie Plămădeală.

Venim astăzi aici ca să ne dăruim cauzei sfințe a Ortodoxiei și a neamului românesc și să căutăm să reînnoim firul istoric al episcopilor ortodocși care din vremuri apostolice au păstrat această parte a țării noastre.

Venim astăzi aici ca să dăm mărturie despre vrednicia înaintașilor noștri care au luptat pentru apărarea dreptei credințe și a dreptei făpturi în sânul poporului celui binecredincios.

Venim astăzi aici să ascultăm glasul pietrelor care ne vorbesc tuturor despre viața bisericească, culturală și misionară ce a pulsant aici neînterupt de aproape două milenii, să ne închinăm sfințelor locuri băttătorite de suferințele, de nevoițele și de rugăciunile martirilor și a vrednicilor noștri înaintași.

Basilicile creștine ce împânzesc întreg teritoriul Dobrogei, bisericile și mănăstirile istorice din acest județ, numeroșii martiri ce au mărturisit credința în Hristos sunt o dovadă vie a prezenței creștine pe aceste meleaguri, o dovadă a continuității noastre ca Biserică și neam în matca firească a etnogenezei noastre ca popor român și creștin deodată.

(continuare în p. 4)

† VISARION BĂLȚAT
Episcopul ortodox al Tulcii

Maica Domnului, ocrotitoarea credincioșilor, ocrotitoare și a noii Episcopii a Tulcii

(urmăre din p. 1)

icoana Bisericii care pe Hristos îl arată lumii și-i cere lumii să împlinească tot ceea ce El ne poruncește, să împlinească poruncile Lui.

Vedem cum textul acesta pe care l-am auzit astăzi e plin de înțelesuri duhovnicești și este izvorul de inspirație al întregii cinstiri a Maicii Domnului în Biserica noastră. Mai învățăm de la înger să-i spunem ei: Bucură-te! Bucură-te ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine! Acest „bucură-te” a fost multiplicat ca o mulțime de rugăciuni, de acatiste din care cel mai frumos este Acatistul Bunei-Vestiri: Bucură-te, cea prin care răsare bucuria, adică bucuria mântuirii. Bucură-te, izbăvirea lacrimilor Evei; bucură-te, colimivtră; bucură-te, năstrăpă; bucură-te, potir și așa mai departe. Acest „bucură-te” al arhanghelului Gavriil a fost cântat din veac în veac, din generație în generație nu numai la noi în Biserica Ortodoxă Răsăriteană, ci și în Biserica Apuseană. „Arve Maria” a devenit o cântare preferată, o lumină pentru marii compozitori, a devenit lumină pentru toate popoarele creștine. Chiar și cele protestante, luterane au avut un respect față de Maica Domnului și au lăudat smerenia ei, credințioșii și fidelitatea ei în a împlini voia lui Dumnezeu. Iar musulmanii au un respect pentru Maica Domnului pentru că este mama profetului Iisus și foarte adesea spuneau unii părinți de la Constantinopol că sunt credincioși musulmani care atunci când trec pe lângă o biserică închinată Maicii Domnului au un gest de respect față de ea.

Deci Maica Domnului reprezintă umanitatea cea mai curată, cea mai smerită, care face voia lui Dumnezeu, care împlinește planul de mântuire al lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu vrea ca omul să-și lucreze propria mântuire în mod forțat ci în mod liber. De aceea în momentul în care ea a spus: „iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău”, atunci a început Întruparea Fiului lui Dumnezeu. După ce ea și-a dat acordul, după ce ea a fost ascultătoare și deși nu a înțeles toată taina, s-a supus voii lui Dumnezeu pentru că a înțeles care este scopul tainei, care scop este mântuirea lumii, împărăția Lui nu va avea sfârșit. Deși ascultătoare și smerită Maica Domnului totuși întreabă: cum se poate ca eu să nasc prunc dacă n-am cunoscut bărbat? Și atunci îngerul Gavriil aduce o explicație, deși nici această explicație nu lămurește deplin misterul sau taina Întrupării. Dar această explicație ne arată legătura dintre Maica Domnului și Sfânta Treime. Dacă am fost atenți, am auzit explicația sau lămurirea pe care o dă arhanghelul Gavriil și anume: „Duhul Sfânt se va coborî peste tine, puterea Celui Prea Înalt,

Dumnezeu Tatăl, te va umbri, pentru aceasta Sfântul care se naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema”. Deci Duhul Sfânt începe lucrarea de întrupare a Fiului din Fecioara Maria în prezența și bunăvoința Tatălui, iar Cel care se naște nu este un om care va deveni sfânt, ci este sfânt în momentul nașterii, este Dumnezeu-Om. Și asta ne explică de ce noi, ori de câte ori aducem laudă lui Dumnezeu, încheiem un grupaj de cântări cu formula: Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Adăugăm apoi imediat după „Și acum și pururea și în vecii vecilor, Amin”, o cântare adresată Născătoarei de Dumnezeu. Pentru că dintre toți oamenii din lumea aceasta, ea este cea mai aproape de Sf. Treime fiindcă Unul din Treime, Dumnezeu-Fiul s-a născut sau Dumnezeu-Omul s-a născut din Fecioara Maria.

În Crezul nostru pe care-l mărturisim, spunem că, Fiul lui Dumnezeu a coborât din ceruri, s-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria, pentru că întruparea s-a realizat prin lucrarea Duhului Sfânt asupra umanității Fecioarei Maria ca Fiul lui Dumnezeu să-și împrospieze și viața natura umană.

Deci Evanghelia aceasta a Bunei-Vestiri nu ne vorbește doar despre înger și Fecioara, ci ne vorbește și despre Sf. Treime, care este prezentă în lucrarea Întrupării Fiului lui Dumnezeu, deși numai Una din persoanele Sf. Treimi și anume Fiul, s-a făcut Om, dar fiind nedespărțit El de Tatăl și de Duhul, putem spune că mântuirea noastră în Hristos se împlinește prin lucrarea Sf. Treimi. De aceea și botezul nostru se săvârșește ca naștere din nou în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh pentru că Întruparea Fiului lui Dumnezeu se săvârșește prin conlucrarea tuturor Persoanelor Sf. Treimi.

Ei bine, Evanghelia ne mai arată că Maica Domnului are o legătură cu verișoara ei Elisabeta, care este mama Sf. Ioan Botezătorul. Din Evanghelia de astăzi învățăm că Sf. Ioan Botezătorul s-a zămislit cu șase luni înainte de zămisirea Mântuitorului Iisus Hristos. Deci vedem că Sf. Ioan Botezătorul era cam de aceeași vârstă cu Mântuitorul Iisus Hristos, erau rudeni. Dar Sf. Ioan Botezătorul n-a spus: acesta este verișorul meu, ci a spus: „Acesta este Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii”. El avea conștiința că Iisus din Nazaret nu este Iisus omul divin ci este Dumnezeu-Omul, Care s-a întrupat din iubire pentru oameni.

În ziua aceasta de Buna-Vestire care este o sărbătoare împărătească, pentru că se referă la Întruparea Mântuitorului Iisus Hristos, dar și o sărbătoare a Maicii Domnului, pentru că prin Maica Domnului s-a făcut Întruparea Fiului lui Dumnezeu. În ziua aceasta ne bucurăm, deci este o zi în care prin Maica Domnului se ridică blestemul

de după căderea protopărinților noștri Adam și Eva. Este ridicarea lui Adam celui căzut, ea este izbăvirea lacrimilor Evei, ea prefăce blestemul în bucurie și Maica Domnului ca icoană duhovnicească a Bisericii este pentru noi izvor de bucurie. Rugăciunile ei sunt atât de puternice încât ea a fost numită în viața liturgică ortodoxă „rugătoare nebiruită”, adică „nerafuzată”, întrucât a provocat prin intervenția ei prima minune a Mântuitorului Iisus Hristos la Cana Galileei. De aceea noi, oricât ne-am ruga de mult în Biserică, la sfârșit spunem „pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor Sfinților, Doamne Iisuse Hristoase, miluiește și ne mântuiește pe noi”. Deci pentru că este rugătoare, ajutoare, apărătoarea noastră este izvor de bucurie, este izvor de speranță, este izvor de iubire curată. Maica Domnului este apărătoarea tuturor creștinilor, dar mai ales apărătoarea femeilor fecioare, a femeilor care nasc copii, a mamelor, este ocrotitoarea preoților, a clerului în general, este, așa cum se spune în acatist, bucuria celor necăjiți, este iubire cu smerenie pentru cei care nu mai au ce împlini și este bucuria tuturor celor întristați, ocrotitoarea văduvelor, ocrotitoarea orfanilor, ocrotitoarea călătorilor, ocrotitoarea celor abandonați, celor uitați, celor umiliți și așa se explică de ce în toată creștinătatea este atâtă evlavie, atâtă cinstire adusă Maicii Domnului. Ei i s-au închinat bisericilor, opere de artă, icoane și mai ales Biserica i-a închinat o bogată iconografie. O mulțime de cântări se întrec între ele prin a lăuda smerenia ei, ascultarea ei și dragostea ei smerită de Maică și Fecioară, care este în același timp model pentru Fecioare și în același timp model pentru Mame. Are „inimă de mamă” cum se spune în Ardeal. Această apropiere a ei față de noi este subliniată nu numai în cântări liturgice ci și în cântări folclorice în grai creștin.

Deci și noi astăzi o rugăm pe Maica Domnului să fie ocrotitoarea și a noii Episcopii a Tulcii. Vestea cea bună pe care ne-o aduce Maica Domnului este că vă iubește Sf. Treime pe Dvs., clerul și credincioșii din această Eparchie, Episcopia Tulcei, și Maica Domnului este ocrotitoarea Dvs. împreună cu toți Sfinții și în același timp este izvor de bucurie. Am văzut bucuria aceasta aseară când v-am întâlnit aici la vecernie, la priveghere și văd bucuria aceasta și astăzi și o vom sublinia încă o dată la sfârșitul Liturghiei când îl vom întroniza pe Prea Sfințitul Părinte Visarion.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să simțim că suntem iubii de Maica Domnului, suntem ajutați, și să ducem bucuria aceasta în familiile noastre, la locul de muncă și pretutindeni în lume, spre slava lui Dumnezeu și spre cinstirea Maicii Domnului și spre a noastră mântuire. Amin.

MITROPOLITUL ANDREI ȘAGUNA și negustorii greci din Sibiu și Brașov

Cetatea Sibiului, cu originile sale ce amintesc de stăpânirea romană pe meleagurile transilvănene, vechiul Cibinium, cum l-au numit ei, de la răul pe malurile căruia a fost zidit orașul, avea să joace un rol deosebit de important în istoria Bisericii poporului român din Transilvania.

Anticul Cibinium avea să înflorească din nou mai târziu, când, la inițiativa regelui Geza al II-lea (1141-1162), a fost reînființat de către coloniștii germani ce l-au numit Hermannsdorf, de la conducătorul lor, iar dezvoltarea urbană pe care a cunoscut-o, a făcut să se numească Hermannstadt. Orașul a fost distrus de mongoli în anul 1241 și reconstruit din nou în secolul al XIV-lea, când partea de sus a lui a fost fortificată cu ziduri mari de cărămidă, de la culoarea cărora a fost numit Orașul Roșu. Protejat de puternicile lui ziduri, orașul Sibiu a devenit repede un oraș important și puternic în regiune, devenind un centru cultural al comunităților germane din Transilvania.

Subordonarea Transilvaniei, Imperiului Otoman în anul 1541 și reorganizarea ei cu regim autonom până în anul 1699 a atras atenția comercianților greci spre această regiune unde au găsit o piață foarte bună de desfacere pentru produsele lor levantine. Două importante centre pentru cir-



culația negustorilor ambulanți greci și aromâni au fost Sibiu și Brașovul, care erau și puncte vamale cu Țara Românească, precum și locuri de depozitare a mărfurilor, deoarece comerțul en-detail era interzis comercianților străini și era un privilegiu doar pentru localnici.

Interesul autorităților locale pentru produsele luxoase levantine și importantul venit pe care îl obțineau din taxele vamale, i-au făcut pe principii Transilvaniei să-i sprijine pe greci și să le ofere drepturi spre a se organiza în companii comerciale. Astfel, Compania Greacă din Sibiu s-a înființat la 1639, iar cea din Brașov în anul 1683. Grecii au avut de întâmpinat însă și câteva piedici din partea autorităților locale, care de cele mai multe ori se datorau comercianților sași și unguri. Cu toate acestea însă, activitatea economică a grecilor au făcut din Sibiu și Brașov importante centre ale comerțului levantin.

Comercianții greci și aromâni din Sibiu și Brașov, pe lângă activitatea lor comercială pe care o desfășurau în aceste orașe și legăturile lor pe care le aveau cu marile centre europene, simțeau și nevoia ca la marile sărbători ortodoxe să se roage în credința și în limba lor, dat fiind faptul că religia oficială era cea catolică, în vreme ce cea ortodoxă era interzisă în interiorul orașelor. Astfel, grecii din Sibiu au închiriat o casă în Bungard (unde și locuiau de altfel) pe care au amenajat-o spre a o folosi ca paraclis, care, din anul 1640, a început să funcționeze avându-l ca păstor pe părintele Serafim de la Mănăstirea Ivron din Sfântul Munte Athos¹. În anul 1690, Compania Greacă din Sibiu a primit de la autoritățile locale permisiunea de a construi o biserică în Bungard pe care a isprăvit-o într-un an de zile și în curtea căreia a amenajat și un cimitir pentru membrii ei. Ca hram a fost ales Sfântul Atanasie cel Mare, care a devenit și protectorul companiștilor. După tratatul de la Carlowitz din anul 1699, odată cu anexarea Transilvaniei Imperiului Habsburgic, grecii au putut să locuiască și în Sibiu, unde au închiriat diverse case pe care le-au amenajat spre a le folosi slujirii cultului ortodox. La 30 august 1797 s-au pus temeliele unei noi biserici de către arhimandritul Ghermanos din Trapezunta și Evghenie Ivritul², în prezența președintelui companiei Gheorghios Manicantef Safranos, a episcopului viitoarei biserici Hagi Constantin Pop

(continuare în p. 6)

Pr. Dr. Vicențiu CURELARU

TELEGRAFUL ROMÂN – File din Cronica neamului 90 de ani de la Unirea Basarabiei cu România

Unirea Basarabiei cu România

— Evenimentele dela Chișinău. — Ministrul român în consiliul provincial — Unirea cu țara-mamă. — Condițiile. — Desbaterile și votarea. — Proclamarea.

Proclamarea unirii Basarabiei cu România s-a făcut în modul următor: Ministrul prezident al Basarabiei, după sfaturi de mai multe zile cu bărbaiți politici ai țării, au invitat pe ministrul prezident român, să vie la consiliul provincial basarabean și să comunice condițiile, sub care s-ar putea îndeplini unirea.

Premierul Al. Marghiloman, însoțit de ministrul de război Hârjeu, s-a prezentat în consiliul provincial și a citit condițiile. Conform acestora, republica democratică moldovenească, marginită de Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și de vechiul hotăr al Austriei, după desfacerea de Rusia voiește să facă înțelegere de dreptul liber de dispuneri de sineși, și se unește cu România, cu țara-mamă.

Unirea se face pe temeiul următor: Consiliul provincial funcționează și mai departe, pentru a executa reforma proprietății de pământ după trebuințele țării. Basarabia își păstrează autonomia, primește administrație nealterată și o cameră provincială aleasă pe baza dreptului electoral universal, egal și secret. Drepturile minorităților basarabene trebuie respectate. În guvernul român vor intra doi reprezentanți ai Basarabiei. Parlamentul român va convoca fără amănare adunarea constituantă, în care Basarabia va fi reprezentată în raport cu numărul locuitorilor săi. Problema constitutivă va fi, și statorască unirea celor două țări și condițiile unirii.

După citirea acestor condiții, Marghiloman și însoțitorii săi au părșit clădirea consiliului provincial. Iar consiliul a început să discute asupra condițiilor. La desbateri a participat și dl Constantin Stere, care a fost ales deputat basarabean.

Deputații țărani, la început, au fost contrari unirii; dar mai târziu, la îndemnul conducătorilor lor Cigano, s'au învot.

Dintre 140 de membri ai consiliului au fost de față 123. La votare s'au dat votul 64 pentru unire, 3 contra, și 50 abțineri. Impotrivă unirii au votat rușii, s'au abținut evreii.

Hotărârea, după aceasta, s'a adus la cunoștința ministrului Marghiloman, care s'a prezentat de nou în consiliu și a proclamat unirea țării.

Dar, fără îndoială, este meritul politicele înțelepte a dlui Marghiloman, că unirea s'a putut face astăzi.

Unirea Basarabiei cu România

Ministrul prezident Al. Marghiloman a trimis din Basarabia următoarea telegramă adresată ministrului de externe C. Arion:

«Consiliul provincial, după desbateri de 2 zile, a proclamat în mod sărbătoresc, cu 86 voturi contra 3, unirea nedespărțită a Basarabiei cu România. În numele poporului român și al regelui am luat act despre faptul acesta și în mijlocul unui entuziasm de nedescris, am vestit unirea. În cadrul s'a oficiat serviciu divin solemn».

Ministrul de externe, C. Arion, a răspuns:

«Dreptul a învins. Vă felicit la strălucita învingere! Ranele țării s'a vindece. Marele fapt s'a aducă României putere nouă!»

Vestea despre unire a produs în țară mare mulțumire.

Guvernul al Basarabiei se crede că va fi dl Constantin Stere.

•

Evreii din Basarabia

Ordinul unui general. — Putere suficientă. — Vechi poporațune. — Jertve și suferințe.

Cunoscutul scriitor, dl Zamfir C. Arbure, scrie:

Generalul Broșteanu, comandantul diviziei a XI-a, venit la Chișinău cu armata română pentru a face unirea Basarabiei cu România, a dispus prin ordin special, ca trupele și ofițerii să aibă o purtare omenescă față de evreii din Basarabia.

Generalul oprește întrebuintarea de cuvinte urâte și bajocoritoare față de populațunea evreiască; pentru că purtarea necuviincioasă atrage după sine ura și înstrăinează simpatia, de care România are nevoie în Basarabia.

Bine a făcut generalul Broșteanu, dând un astfel de ordin. În Basarabia locuiesc vreo 300 mii de evrei, populațunea băștinășă a acestei țări. Majoritatea acesteia se compune din lucrători și meseriași, cără locuiesc în orașele și târgurile de câmpio de Prut.

Evreii din Basarabia sânt de drept cetățeni ai acestei țări a României nouă. Drepturile de cetățean le-au câștigat prin luptă fără preget, prin suferințe și sacrificii nesfârșite.

Unirea Basarabiei

Statul țării. — Vorbirea prim-ministrului. — Proclamarea unirii. — Declarație. — Serviciu divin. — (Sfârșit).

Declarația „Statului Țării”.

În numele poporului Basarabiei, «Statul Țării» declară:

Republica democratică moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului ca popoarele singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa România.

Această unire se face pe următoarele baze:

1. «Statul Țării» actual rămâne mai departe pentru rezolvirea și realizarea reformei agrare, după nevoile și cererile poporului; aceste hotărâri se vor recunoaște de guvernul român.

2. Basarabia își păstrează autonomia provincială, având un Stat al Țării (Dietă) ales pe viitor prin vot universal egal, direct și secret, cu un organ împlinitor și administrație proprie.

3. Competența Statului Țării este: a) votarea bugetelor locale, b) controlul tuturor organelor, zemstvolurilor, școalelor, c) numirea tuturor funcționarilor administrației locale prin organul său împlinitor, iar funcționarii înalți sânt întăriți de guvern.

4. Recrutarea armatei se va face în principii pe baze teritoriale.

5. Legile în vigoare și organizația locală (zemstve și oraș) rămân în putere și vor putea fi schimbate de parlamentul român, numai după ce vor lua parte la lucrările lui și reprezentanții Basarabiei.

6. Respectarea drepturilor minorităților din Basarabia.

7. Doi reprezentanți ai Basarabiei vor intra în consiliul de miniștri român, acum desemnați de actul «Stat al Țării», iar pe viitor luată în sinul reprezentanților Basarabiei din parlamentul român.

8. Basarabia va trimite în parlamentul român un număr de reprezentanți proporțional cu populația, aleși pe baza votului universal, egal, direct și secret.

9. Toate alegerile din Basarabia pentru volost (plata) și sate, orașe, zemstve

și parlament se vor face pe baza votului universal, egal și direct.

10. Libertate personală, libertatea tiparului, a cuvântului, a credinței, a adunărilor și toate libertățile obștești vor fi garantate prin constituție.

11. Toate călcările de legi, făcute din motive politice în vremile turburi ale prefacerii din urmă, sânt amnestiate.

Basarabia unindu-se ca fică cu mama sa România, parlamentul român va hotărâ convocarea neîntârziată a constituanței, în care vor intra proporțional cu populația reprezentanții Basarabiei, aleși prin vot universal, egal, direct și secret, spre a hotărâ împreună cu toți înscrierea în constituție a principiilor și a garanțiilor de mai sus.

Trăiască Unirea Basarabiei cu România, deapuri și pentru totdeauna!

Primită în «Statul Țării» la 27 Martie 1918, în Chișinău. —

Președintele «Statului Țării»: I. Inuleț.

Secretarul «Statului Țării»: I. Buzdagan.

Citirea e urmată de manifestații entuziaste. —

Ministrul au mers apoi la Catedrală, Lumea e înmăsa.

În catedrală s'a oficiat un serviciu divin. A oficiat arhimandritul Gorie. Slujba s'a făcut în limba românească. E a două oară când se slujește românește dela revoluția rusească. La acest serviciu a asistat și episcopul rus, vicarul Gavrilă, ceea ce a făcut o bună impresie, dovadă că nu poate fi vorba de o neînțelegere între biserică rusească și cea românească. Le serviciu divin au mai asistat președintele «Statului Țării» împreună cu miniștrii basarabeni.

După Te Deum, miniștrii au trecut în revistă trupele din curtea catedralei, care răspundeau cu urale, găsind un puternic ecou în mulțimea adunată.

(extrase din numerele: 37, 38, 40 și 43, din aprilie 1918)

„...Paștele Domnului, Paștele, și iarăși zic Paștele, cinstea Treimii. Aceasta este sărbătoarea sărbătorilor noastre și praznicul praznicelor, atât de mult depășindu-le pe toate celelalte, nu numai pe cele omenesti și care caută spre cele de jos, ci și pe cele care sunt ale lui Hristos și pentru El cinstite, pe cât soarele întrece stelele...”

Astăzi dar, această Înviere o prăznuim, care nu mai este așteptată, ci este deja plinită, și unește într-o ea toată lumea. Deci fiecare, mic sau mare, la vreme rânduită, să rodească și să aducă alt dar de prăznuire, după câtă putere are fiecare, însă din cele duhovnicești și plăcute lui Dumnezeu. Căci darul de vrednicie cu greu îl vor aduce chiar și îngerii cei ce sunt apropiați și înțelegători și neînținși și văzători și mărturisitori ai slavei celei de sus. Dacă într-adevăr și aceștia au puterea a toată lauda! Iar noi vom aduce cuvânt, pe cel care este mai bun și mai prețuit, lăudând mai ales pe Cuvântul, pentru binefacerile firii celei cuvântătoare.

Voi începe deci de aici! Și nu pot, jertfind cuvinte despre jertfa cea mare și despre cea mai mare dintre zile, să nu alerg la Dumnezeu și de acolo să încep. Și să-mi curățesc și mintea și auzul și cugetul, câtă vă desfătați întru acestea (pentru că acest cuvânt este despre Dumnezeu, și dumnezeiesc). Ca să ne despărțim fiind plini nu de desfătărilor cele deșarte. Deci va fi acest cuvânt dintr-acele mai complete și în același timp mai scurte, ca să nu supere nici prin insistență, nici să fie neplăcut din cauza lungimii...

Dar ce nevoie avem noi de acestea, ar putea să zică cineva dintre cei foarte iubitori de prăznuire și mai zeloși. Întoarce-te și ne spune cele despre prăznuire, pentru care și stăm azi aici! Aceasta voi și face, chiar dacă am început mai de sus, după ce astfel m-a silit rânduiala cuvântului și dorința. Poate nu va fi în zadar pentru cei iubitori de învățătură și de cele frumoase să cuprindem puțin și pe cele despre această numire a Paștelui. Căci acesta poate să nu fie un adaos nefolositor celor ce ascultă. Acest Paște, cel mare și preacinstit, este numit de evrei Paska (leșire 12, 11), după limba lor și desemnează cuvântul „trecere”, arătând, pe de o parte, istoria fugii din Egipt și trecerii în Canaan, iar pe de altă parte, în înțeles duhovnicesc, trecerea de la cele pământești la cele cerești și înaintarea și suirea la pământul făgăduinței. Și ceea ce am aflat că s-a întâmplat în multe locuri ale lumii, sau din cele aspre la cele cuviincioase, aceasta am văzut chiar și aici. Căci socotind vreunii că acest nume este al patimii mântuitoare, schimbând mai apoi cuvântul potrivit limbii grecești, cu transformarea lui „f” în „p” și a literei „k” în „h”, au numit această zi Paște (Πάσχα). Și după ce a dobândit apropierea de vorbire, acest cuvânt a fost făcut mai puternic, auzul celor mai mulți alergând ca la un cuvânt mai temător de Dumnezeu...

...Dacă ești Simon Cireneanul, ridică crucea și urmează-L. Dacă te vei răstigni împreună cu El ca și tâlhar, cunoaște-L pe Dumnezeu ca rob recunosător. Dacă și Acela s-a considerat (a fi) cu cei nelegiuți de dragul tău și al păcatului tău, fii și tu drept de dragul Aceluia. Închină-te Acestuia Care S-a spânzurat pe cruce pentru tine, chiar dacă te spânzuri și tu. Câștigă ceva și din mahnire.

Fragmente din Cuvântarea a 45-a la Sfântul Paște¹ a Sfântului Grigore Teologul²

Cumpără-ți mântuirea cu moartea. Intră cu Iisus în Paradis, astfel încât să înveți din ce ai căzut. Vezi frumusețile de acolo. Lasă-l pe nelegiuitul care suspină afară, să moară afară împreună cu blasfemia lui. Și dacă ești Iosif din Arimateea, cere Trupul de la răstignitor. Să fie al tău Acesta Care a curățat lumea. Și dacă ești Nicodim, ucenicul cel de taină, înmormântează-L cu miruri. Și dacă ești cumva Maria sau cealaltă Marie, sau Salomea, sau Ioana, varsă lacrimi dis-de-diminează. Vezi prima piatră răsturnată, poate chiar și pe îngeri și pe Acesta, pe Iisus însuși. Zi ceva, ascultă glasul. Dacă auzi „Nu Mă atinge”, stai departe, cinsteste Cuvântul, însă nu te întrista. Pentru că știe cui să Se arate mai întâi. S-a vădit Învierea. A ajutat-o pe Eva, care a căzut prima, și prima să-L salute pe Hristos și s-o vestească ucenicilor. Fii Petru sau Ioan. Vino la mormânt, alergând împreună sau înaintea altora, împreună nevoindu-te cu cel bine nevoitor. Și dacă te ține viteza, învinge-l cu zelul tău, nu trecând pe lângă mormânt, ci intrând înăuntru. Și dacă, ca și Toma, vei fi diferențiat de ceilalți ucenici, căroră li Se arată Hristos, când îl vezi, nu fi necredincios.

Și dacă nu crezi, crede în cei ce ți-o spun. Și dacă nici acelora nu crezi, arată încredere semnelor vremii. Dacă coboară în iad, coboară împreună cu El. Cunoaște și tainele lui Hristos de acolo, care este planul dublei coborâri, care e rațiunea ei: în mod simplu îi mântuiește pe toți prin arătarea Sa sau, și acolo sunt încă dintre cei care îl cred? ...Acum dar suntem nevoiți să repetăm cuvântul după cum urmează: Am fost creați, pentru a fi milostiviți. Am fost milostiviți pentru că am fost creați. Ne-a fost dat Paradisul pentru a ne bucura. Am luat poruncă, pentru a izbândi prin păstrarea ei, nu pentru că Dumnezeu nu știa ceea ce ar fi urmat, ci pentru a legifera stăpânirea de sine. Am fost înșelați, pentru că ne-au învidiat. Am decăzut, pentru că am nesocotit porunca. Suntem nevoiți să postim pentru că nu am postit în timp ce eram stăpâniți (conduși) de popul cunoașterii. Pentru că era veche porunca și contemporană cu noi, ca o educare a sufletului și îndreptare a plăcerilor. Am primit-o în chip binecuvântat, pentru a ne desfăta prin păzirea ei de ceea ce am pierdut

prin nepăstrarea ei. Am avut nevoie de Dumnezeu, Care să Se intrupeze și să moară, pentru a trăi. Am murit împreună cu El, pentru a ne curăța. Am înviat împreună cu El, pentru că împreună cu El am și murit. Împreună am fost slăviți, deoarece împreună am înviat.

Sunt multe, așadar, minunile acelei vremi: Dumnezeu Care Se răstignește, soare care se întunecă și iarăși răsare (pentru că a trebuit ca și creaturile să sufere cu Creatorul). Catapeteasmă care se crapă, sânge și apă care se varsă din coastă (pe de-o parte sânge, deoarece era om, pe

de alta apă, deoarece era deasupra omului). Pământ, care se mișcă, pietre care se crapă de dragul pietrei (care este Hristos), morți care înviază, ca și încredințarea a Învierii ultimei și comune. Semnele dar la mormânt, cele de după mormânt, cine ar fi putut să le slăvească cu vrednicie? Nimic nu există așadar, ca și minunea mântuirii mele: puține picături de sânge refac întreaga lume și devin sevă de lapte pentru toți oamenii, care ne leagă și ne strâng pe noi în unitate.

O, Paștele cel mare și sfânt, care curățești întreaga lume! Pentru că îți voi vorbi ca ceva însuflețit. O, Cuvinte al lui Dumnezeu și lumină și viață și înțelepciune și putere! Pentru că mă bucur cu toate numele tale! O, creație (rod) și forță și pecete a minții celei mari! O, Cuvinte Care ești înțeles și om Care Te arăți, Care le aduci pe toate supuse cuvântului puterii Tale! Acum așadar, să primești cuvântul acesta, nu ca să începi, ci ca să completezi poate a propriei noastre rodire, mulțumiri și, în același timp, fierbinte rugăminți, pentru a nu suferi nimic mai mult, în afară de nevoințele necesare și sfintele dureri pentru poruncile Tale cu care am trăit până acum. Și să stăvilești tirania cea împotriva noastră a trupului (vezi, Doamne, cât de mare este și cât ne îngreunează), sau judecata Ta, dacă am vrea să ne curățăm înaintea Ta. Dacă, așadar, terminăm pe drept (vorbind) cu dorința noastră și devenim acceptați în corturile cerești, imediat și aici îți vom oferi jertfe primite pe sfântul Tău jertfelnic. Părinte și Cuvinte și Duhule Sfânt. Că Ție Ți se potrivește toată slava, cinstea și puterea în vecii vecilor. Amin”.

¹ Textul integral al acestei Cuvântări la Sfântul Paște a Sfântului Grigore Teologul se află în greaca veche în PG 36, 624A-664A; iar în greaca nouă, în vol. Μιλὰι ο Γρηγόριος Θεολόγος, μεταφ. Πρωτοπρ. Γεώργιος Δορμπαράκης, Εκδόσεις Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήναι, 1991.

² Sf. Grigore Teologul s-a născut pe la 329-330 în Arianz, aproape de Nazianz, trecând la cele veșnice între anii 389-390, după o viață dedicată slujirii lui Dumnezeu și Bisericii, fiind cel mai profund și sistematic propovăduitor pe care Biserica creștină îl cunoscutese până la acea dată. Succesor al tatălui său, în ciuda opoziției sale, ca episcop de Nazianz, el a fost și patriarh al Constantinopolului între 379-381, timp în care a înfruntat diversele grupări ariene din Bizanț, reușind să întărească Biserica, revigorându-i dinamismul de care era lipsită înaintea urcării sale pe tronul constantinopolitan. Forța discursului său teologic venea, cu siguranță, din autenticitatea vieții creștine pe care o experia, ca și din cultura asumată prin școlile pe unde a umblat, la Nazianz, Cezareea Capadociei, Cezareea Palestinei, Alexandria și Atena. La Atena a stat între 8-9 ani, studiind împreună cu Sf. Vasile cel Mare, și aprofundând cu acesta o relație de prietenie în Hristos, rămasă paradigmă a prieteniei creștine pentru toate veacurile. (Pentru o temeinică cunoaștere a vieții, operei și doctrinei Sf. Grigore Teologul vezi George Florovsky, Οι Ανατολικοί Πατέρες του Τετάρτου Αιώνα, μετάφραση Παναγιώτου Κ. Πάλλη, Εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, 1991, p. 163-217). În Constantinopol a ținut celebrele sale Cinci cuvântări teologice, însă numărul total al cuvântărilor sale cu caracter teologic este de 45. Cea de a 45-a sa cuvântare este acest Cuvânt la Sfântul Paște, în unele ediții numerotat cu numărul 43, cuvântare despre care George Florovsky ne spune că „explică lucrarea mântuitoare a lui Hristos și a fost scrisă în Arianz cândva după 383”, op. cit., p. 173.

³ Înainte de a se concentra exclusiv pe evenimentul Învierii Domnului, Sf. Grigore Teologul face o adevărată expunere a învățăturii despre creație în general, despre rolul Cuvântului în creație, despre Întrupare, integrând astfel Învierea Domnului, printr-o strălucită expunere de teologie sistematică, într-o adevărată prezentare de ansamblu a operei de mântuire asumată de Fiul lui Dumnezeu. În această cuvântare întâlnim exprimarea referitoare la om, pe care Dumnezeu „l-a așezat ca o a doua lume mare în cea mică” (PG 36, 632A), o expresie pe care însuși Sf. Maxim Mărturisitorul o preia de la Sf. Grigore Teologul, însă nu din această cuvântare, ci dintr-o cuvântare la Nașterea Domnului, la care se referă în lucrarea sa Περί των διαφορών αποριών των αγίων Διονυσίου και Γρηγορίου, PG 91, 1096A. Plecând de la această expresie a Sf. Grigore Teologul, Sf. Maxim Mărturisitorul înțelege omul ca macrocosmos, în lumea devenită microcosmos, inversând oarecum ideea înțelegerii omului ca microcosmos, în lumea privită ca macrocosmos. Această înțelegere a Sf. Grigore Teologul și, mai apoi, a Sf. Maxim Mărturisitorul o comentează pr. Dumitru Stăniloae în Comentarii sur la Saint Maxime le Confesseur, Ambiguorum liber, Les Editions de l'Ancre, Paris-Suresnes, 1994, p. 403: „Prin aceste cuvinte, Sf. Grigore arată nivelul superior pe care l-a atins creația prin unirea în om a planului spiritual și a planului sensibil (fizic), care înainte de a fi omul erau separate (îngerii și lumea materială). Omul se numește „lume mare” (macrocosmos) așezat în lumea propriu-zisă numită „lumea mică” (microcosmos) și nu invers, cum vedem de obicei: microcosmosul în macrocosmos – pentru că el (omul) poate cuprinde lumea sensibilă în ideile și relațiile sale... Omul e mai mare decât lumea pentru că o poate cuprinde și stăpâni”. Am făcut aceste precizări, pentru a sublinia paternitatea acestei înțelegeri de către Sf. Grigore Teologul, care, iată, o aflăm și în acest Cuvânt la Sfântul Paște.

Traducere din lb. greacă și note
Dr. Ștefan TOMA

Cuvântul P.S. Visarion Bălțat cu prilejul întronizării P.S. Sale ca episcop al Tulcii

(urmăre din p. 2)

Cu o astfel de istorie bogată, cu o spiritualitate ce a străbătut de mult fruntariile, Biserica Ortodoxă Română din această parte a țării se prezintă astăzi ca o continuatoare a tradițiilor de slujire și de dăruire a înaintașilor lor.

Astăzi Biserica este chemată la o susținută activitate liturgico-sacramentală, constând în împărtășirea Cuvântului Evangheliei și a Sfințelor Taine poporului lui Dumnezeu, a conducerii acestuia pe calea sfințeniei, a Binelui, a Adevărului, dar și la o susținută activitate filantropică și de ocrotire socială, de alinare a suferințelor și lipsurilor materiale ale păstoriților ei.

Astăzi Biserica este chemată să dea mărturie despre prezența și rolul ei în toate compartimentele vieții sociale, în școală – prin ora de religie la toate nivelurile, de la grădiniță și până la gimnaziu sau liceu –, în spitale, în armată, în penitenciare, în orfelinăte, azile sau în alte forme de asistență socială. De 18 ani încoace Biserica noastră s-a implicat activ în toate aceste aspecte ale vieții comunitare, iar roadele n-au încetat să apară și vorbesc de la sine.

Astăzi Biserica este chemată să lucreze la armonia tuturor creștinilor indiferent de confesiune, prin cultivarea dialogului ecumenic și inter-religios și noi aici, unde trăiesc de secole în pace și frățietate credincioși de diferite confesiuni și religii, ne vom strădui ca împreună să lucrăm, să ne rugăm și să ne cunoaștem mai bine spre folosul obștesc.

Iubiții mei fii duhovnicești,
Îndreptându-mă cu inima de părinte spre voi vă întâmpin cu cuvintele Sf. Ap. Pavel: „voi sunteți lauda, bucuria și nădejdea noastră înaintea Domnului nostru Iisus Hristos” (I Tes. 2, 19).

Dumnezeu ne-a încredințat pe unii altora și ne îndeamnă să ne împărtășim întreolaltă bucuriile, necazurile și izbănzile vieții.

Nu pot să vă ascund faptul că m-am despărțit cu greu de bunii și vrednicii credincioși din Arhiepiscopia Sibiului cu care ne-am rugat și am lucrat împreună aproape 11 ani ca episcop-vicar. Nădăjduiesc că aceleași sfinți și sincere bucurii le voi avea și aici ca să se desăvârșească bucuria și nădejdea mea în Domnul.

Mă voi strădui să fiu „păstorul cel bun”, iar „păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale” (Ioan 10), și așa cum spune același Apostol al neamurilor „Eu prea bucuros voi jertfi și mă voi jertfi chiar și pe mine pentru sufletele voastre” (II Cor. 12, 15).

Împreună vom păzi „unitatea Duhului întru legătura păcii”, ne vom strădui să păstrăm curată și nealterată credința strămoșească, și să umblăm întru „înnoirea vieții”, în dragoste, smerenie, ascultare și alipire de sfânta noastră Biserică Ortodoxă Română „una și aceeași în toate timpurile” și pe care marele poet Mihai Eminescu a numit-o atât de frumos „mama spirituală a neamului nostru”.

Sunt pe deplin încredințat că prin împreuna noastră lucrare, ierarh, cler și popor, vom putea agonisi multe izbănzii în ogrorul Domnului, căci puterea noastră vine de la Hristos Dumnezeu, care, după cuvântul Apostolului, „este Cel ce lucrează în noi și ca să voim și ca să salvăm, după a Lui bunăvoință” (Filipeni 2, 13).

Prea Fericirea Voastră,

Mulțumim Prea Fericirii Voastre pentru dragostea și prețuirea pe care ne-ați arătat-o dintotdeauna ca și pentru propunerea făcută Sf. Sinod pentru alegerea noastră ca episcop al Tulcii, dar și pentru osteneala pe care ați luat-o de a ne instala personal în această

funcție și rugăm pe Dumnezeu să Vă hărăzească pace, sănătate și ani îndelungați la cârma Sfintei noastre Biserici.

Mulțumim Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Laurențiu al Ardealului lângă care am colaborat peste doi ani de zile în calitate de episcop-vicar. Aș vrea să pomenesc cu pioșenie și numele marelui Mitropolit Antonie Plămădeală al Ardealului cu care am conlucrat aproape 14 ani, dintre care 8 ani ca episcop-vicar și lângă care am ucenicit în slujirea Bisericii și a Neamului. Dumnezeu să-i facă parte de veșnică odihnă iar de acolo din ctitoria lui de la Sâmbăta de Sus să ne ocrotească în continuare și în misiunea pe care o începem astăzi aici la Tulcea.

Mulțumim Î.P.S. Arhiepiscop Teodosie al Tomisului pentru grija arătată față de această nou-înființată Eparhie și-l asigurăm de toată dragostea și frățietatea noastră. Mulțumim membrilor Sfântului Sinod prezenți la această festivitate de întronizare, preoților, monahilor și credincioșilor din de Dumnezeu păzita Episcopie a Tulcii care ne-au primit cu atâta bucurie și dragoste.

Se cuvine să mulțumim autorităților centrale și locale ale Statului și să-i asigurăm de colaborarea noastră spre binele și prosperitatea cetățenilor.

Mulțumindu-vă încă o dată tuturor celor ce ați avut dragostea de a fi prezenți astăzi alături de mine la primirea toiagului de păstor duhovnicesc al Episcopiei Tulcii, cu genunchii plecați rog pe Dumnezeu să-mi dea ajutorul Său cel Sfânt ca pe cei pe care mi i-a încredințat să-i păzesc în dreptă credință, în dragoste și adevăr și să-i călăuzesc spre tot lucrul bun și folositor așa încât prin ei să se preamărească Sfânt Numele Său al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. AMIN.



Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ales, în ședința de lucru din 5 martie 2008, în treapta de episcop al noii Episcopii a Slatinei, de pe raza Mitropoliei Olteniei, pe Preasfințitul Sebastian Ilfoveanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Noul și primul titular al acestei eparhii s-a născut în data de 5 noiembrie 1966, în orașul Moreni, județul Dâmbovița, purtând din naștere numele de Sorin Petrică Pașcanu.

Studiile medii le-a urmat la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț, unde și-a descoperit și vocația spre viața monahală.

Din 1988, la vârsta de 22 de ani a fost tuns în monahism și închinoviat la Schitul Crasna din jud. Prahova. A primit numele de călugărie de Sebastian. Tot atunci a fost hirotonit ierodiacon.

Între 1988-1992 a urmat cursurile Facultății de Teologie „Justinian Patriarhul” din București, iar din 1992 și până în 1997-cursurile de doctorat la Facultatea de Teologie din Tesalonic, obținând titlul de doctor în Teologie, în urma susținerii tezei „Teologia liturgică românească din sec. XX”. Este evident cursul rectiliniu al studiilor teologice, ceea ce sugerează o reală vocație spre preoție.

Din 1996 a fost hirotonit ieromonah, iar după întoarcerea în țară, între 1996-1999, a îndeplinit ascultarea de stareț al Schitului Crasna.

A fost chemat de către pururi pomenitul patriarh Teoctist la o altă slujire și anume, de exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor. Timp de patru ani (1997-2001) a vegheat la buna desfășurare a vieții monahale din acele mănăstiri.

Pregătirea teologică foarte temeinică, experiența duhovnicească și administrativă dobândite au constituit temeiul alegerii, în 2001, a tânărului ieromonah Sebastian, devenit între timp arhimandrit, în funcția de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Timp de șapte ani a coordonat sectoarele administrativ-gospodărești ale Arhiepiscopiei Bucureștilor, sub îndrumarea nemijlocită a pururea pomenitului patriarh Teoctist, iar din august 2007 sub cea a actualului patriarh, P.F. Daniel Ciobotea.

Noua Episcopie a Slatinei și-a primit arhipăstorul

Ca înfăptuiri mai deosebite am menționa sprijinul nemijlocit și ferm al construirii așezământului monahal și de caritate „Christiana” din București (cu ridicarea din temelie a două biserici și a chiliilor, precum și amenajarea căminului de bătrâne). A coordonat și lucrările de restaurare și modernizare a căminului studențesc, de la Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul” și de la Căminul preoțesc.

Experiența administrativ-gospodărească acumulată îi va folosi cu siguranță noului arhipăstor al Episcopiei Slatinei, în organizarea și înzestrarea cu cele de trebuință a centrului eparhial, dar și a tuturor protopopiatelor, parohiilor și așezămintelor monahale de pe raza acelei eparhii.

Prea Sfințitul Sebastian a căutat să fructifice și temeinica pregătire teologică acumulată, publicând, pe lângă teza de doctorat și alte cărți, studii, predici, reportaje etc. De reținut „Comentariul la Canonul cel Mare al Sf. Andrei Criteanul”, publicat la Schitul Crasna în 1996 și republicat în 2007.

A îndeplinit noul ierarh al Slatinei și alte ascultări pe plan cultural, ecumenic și misionar-pastoral (participări la simpozioane și întruniri în țară și străinătate, emisiuni de radio și televiziune, sfințiri de biserici și hirotoniri de preoți, etc.).

Temeinica experiență duhovnicească, acumulată din fragedă vârstă și până astăzi, constituie zestrea cea mai de preț cu care P.S. Sebastian Pașcanu pășește spre noua misiune de povătuitor și conducător spre cele către mântuire, al clerului, monahilor și credincioșilor din Episcopia Slatina.

Instalarea în noua funcție de episcop eparhial a avut loc la praznicul Bunei-Vestiri, 25 martie 2008.

Din încredințarea Prea Fericitului Părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ceremonialul instalării a fost condus de către Înalt Prea Sfințitul Teofan, arhiepiscopul Craiovei și mitropolitul Olteniei.

Sfânta Liturghie a fost oficiată în fața bisericii „Maica Domnului” din municipiul Slatina, unde se aflau reprezentanți ai autorităților locale și mulțime de credincioși. Din soborul ierarhilor au făcut parte: Î.P.S. Teofan, mitropolitul Olteniei, nou-alesul mitropolit al Moldovei și Bucovinei, P.S. Gherasim, episcopul Râmnicului, P.S. Nicodim, episcopul Severinului și Strehaiei, P.S. Ciprian Cămpineanu, episcop-vicar patriarhal, P.S. Gurie Stehăianu, episcop-vicar al Episcopiei Craiovei, P.S. Irineu Slătineanu, arhiepiscop-vicar al Episcopiei Râmnicului, P.S. Corneliu Bărlădeanu, arhiepiscop-vicar al Episcopiei Hușilor, P.S. Petroniu Sălăjanu, arhiepiscop-vicar al Episcopiei Oradiei, Bihorului și Sălajului, nou-ales episcop al Episcopiei Zalăului, P.S. Iustin Sigheteanu, arhiepiscop-vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului.

La sfârșitul Sf. Liturghii a avut loc ceremonialul instalării. După citirea Gramatei de instalare, Î.P.S. Teofan, arhiepiscopul Craiovei și mitropo-

litul Olteniei, nou ales mitropolit al Moldovei și Bucovinei, a înmănat P.S. Sebastian însemnele de episcop eparhial al Slatinei: crucea, engolpionul, mantia și toiagul de arhipăstorire.

Prea Sfințitul Gherasim, episcopul Râmnicului, a rostit apoi un cuvânt, ca unul care a propus, în cadrul lucrărilor Adunării eparhiale a Episcopiei Râmnicului, din 18 octombrie 2001, înființarea Episcopiei Slatinei, având jurisdicție asupra județului Olt. P.S. Sa a evidențiat motivele de ordin istoric, pastoral-misionar și administrativ-bisericesc care au stat la baza acelei propuneri. A dat apoi expresie încredințării că pe raza noii eparhii se va intensifica și mai mult activitatea pastoral-misionară, Prea Sfințitul Sebastian fiind ierarhul pregătit pentru tot lucrul cel bun.

Noul titular al Episcopiei Slatinei a rostit o amplă cuvântare, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate cele câte le-a rânduit, Sfântului Sinod pentru încrederea și cinstirea acordate, slujitorilor sfințelor altare, monahilor și monahiilor, reprezentanților autorităților locale și dreptcredincioșilor pentru călduroasa primire. P.S. Sa a dat expresie simțămintelor de profundă evlavie față de Maica Domnului, sub acoperământul căreia s-a săvârșit acel început de lucrare pastoral-misionară, ca și față de Sfinții Brâncoveni, a căror obârșie a fost județul Olt, pe raza căruia s-a întemeiat și noua Episcopie. În mod special P.S. Sa a adresat un cuvânt de recunoștință și mulțumire Î.P.S. Teofan, mitropolitul Olteniei, și P.S. Gherasim, episcopul Râmnicului, pentru participarea la acest eveniment și pentru dragostea frățască manifestată.

În final, Î.P.S. Teofan, mitropolitul Olteniei, noul ales mitropolit al Moldovei și Bucovinei a prezentat personalitatea noului titular al Episcopiei sufragane a Mitropoliei Olteniei și a exprimat convingerea unui spor de viață creștină în acea parte de țară care a dat neamului nostru mucenici pentru credință.

Î.P.S. Sa a dat citire mesajului transmis de către Prea Fericitul Părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu acel fericit prilej al instalării P.S. Sebastian ca episcop al Slatinei.

S-a citit de asemenea mesajul transmis în numele Guvernului României, de către Domnul Prim Ministru Călin Popescu Tăriceanu.

P.C. preot Dumitru Constantin a rostit un scurt cuvânt de bun-venit pentru noul ierarh, în numele preoților din Episcopia Slatinei.

După instalare a avut loc o agapă oferită de Consiliul eparhial al Episcopiei Slatina la hotelul „Bulevard” din oraș.

La ora 17⁰⁰ ierarhii slujitori și alți oaspeți au plecat în pelerinaj spre Mănăstirea Brâncoveni, iar a doua zi au fost vizitate catedralele veche și nouă ale orașului, apoi mănăstirile Clocociov, Căluș, Strâmba și Tisma, cu un popas de prânz la reședința mitropolitană din Craiova.

Astfel s-a făcut un bun început unei misiuni și sfinte lucrări în folosul obștei credincioșilor din noua Episcopie a Slatinei.

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

MESAJUL P.F. DANIEL cu prilejul întronizării P.S. Sebastian ca episcop al Slatinei

Înalt Prea Sfinția Voastră,

Ne revine deosebita bucurie de a vă transmite gândurile noastre de felicitare la acest moment însemnat din istoria Mitropoliei Olteniei și a Bisericii Ortodoxe Române, acela al întronizării primului ierarh al noii Episcopii a Slatinei. Înființarea unei noi episcopii, dincolo de împlinirea unor necesități pastorale și administrative, reprezintă o creștere a sfintei noastre Biserici strămoșești și, totodată, o binecuvântare a neamului românesc.

În acest ceas solemn, al întronizării Preasfințitului Sebastian, ca Episcop al Slatinei, nu putem trece cu vederea cuvintele Mântuitorului Hristos: „Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale” (Ioan 10, 11), cuvinte care evidențiază jertfelnicia episcopului, drept izvor al întregii sale activități pastorale-misionare și social-administrative. Călăuzit de acest îndemn, păstorul cel bun trebuie să vegheze și să stăruie cu dragoste pentru mântuirea păstoriților săi, cler și credincioși, prin hrănirea lor din cuvintele Sfinței Scripturi, din Sfințele Taine ale Bisericii și din lumina vieții Sfinților lui Dumnezeu. Scopul prim și ultim al lucrării pastorale a episcopului nu trebuie să fie profitul personal, ci mântuirea credincioșilor, adică apărarea lor de cei ce răstălmăcesc dreapta credință și sfășie unitatea Bisericii, precum și conducerea credincioșilor pe calea unirii lor cu Hristos prin rugăciune și fapte bune.

Episcopia Slatinei a luat ființă la dorința și cererea clerului și credincioșilor din județul Olt, exprimată prin reprezentanții săi în cadrul lucrărilor Adunării Eparhiale a Episcopiei Râmnicului, din 18 octombrie 2001, pe motive de ordin istoric, pastoral-misionar și administrativ-bisericesc. În luna noiembrie a anului 2001, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat înființarea Episcopiei Slatinei, cu reședința în municipiul Slatina, ca sufragana a Mitropoliei Olteniei și având jurisdicție asupra județului Olt, prin desprinderea acestuia din cadrul Episcopiei Râmnicului. Din punct de vedere statutar, procedurile de înființare au fost finalizate prin hotărârea Adunării Naționale Bisericești, din 11 februarie 2004, iar în data de 5 martie 2008, membrii Sfântului Sinod au ales pe Preasfințitul Sebastian, drept primul episcop al acestei eparhii.

Înființarea Episcopiei Slatinei se bazează, totodată, și pe existența unor bogate tradiții istorice și culturale reflectate în atestarea unor străvechi cetăți cu un important rol economic și social, cum ar fi Pelendava, Castra-Nova-Drăgănești, Romula-Reșca, Sucidava-Celei etc.), a unor localități încă din secolul al XIV-lea (Caracal, 1358), precum și a unor vechi vetre monahale, dintre care unele există și astăzi (Clocociov, Brâncoveni, Căluș, Balș), actualul județ Olt cuprinzând în trecut și fostul județ Romanai.

Preasfințitul Sebastian Pașcanu, fost Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor în perioada 2001-2008, cu titulatura de „Ilfoveanu”, a fost un colaborator foarte apropiat al vrednicului de pomenire Părinte Patriarh Teoctist și al nostru personal. Originar din județul Prahova, Preasfințitul Sebastian a absolvit Seminarul Teologic la Mănăstirea Neamț și Facultatea de Teologie din București, iar mai târziu și-a continuat studiile la Salonic (Grecia), devenind doctor în teologie cu lucrarea *Teologia liturgică românească în sec. XX*. La vârsta de 22 de ani, s-a dedicat vieții monahale, fiind pe rând, ierodiacon, ieromonah și stareț al Mănăstirii Crasna (jud. Prahova), exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor și Episcop Vicar al aceleiași arhiepiscopii.

Ținând cont de calitățile sale deosebite/ intelectuale și pastorale, și de lucrarea depusă până acum, în slujba Bisericii noastre, recomandăm, cu toată căldura și dragostea părintească, primirea Preasfințitului Sebastian de către credincioșii din Episcopia Slatinei, cu încredințarea și nădejdea unei frumoase și folositoare colaborări pentru binele Bisericii și spre slava lui Dumnezeu.

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Comisia națională pentru învățământul teologic și disciplina Religie s-a întrunit în ședință de lucru la Sibiu

În perioada 26-28 martie 2008, a avut loc la Sibiu ședința de lucru a **Comisiei naționale pentru învățământul teologic și disciplina Religie**, organism constituit în cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, comisie compusă din inspectori de specialitate de la inspectoratele școlare județene din țară, profesori din mediul universitar și preuniversitar, directori de unități școlare și teologi de la toate cultele și confesiunile care și-au organizat în școlile de stat învățământ religios și bineînțeles sunt recunoscute de statul român.

Constituirea acestei comisii naționale a fost provocată de inițiativa d-lui lect. univ. dr. **Vasile Timiș**, inspector general de specialitate în cadrul MECT, care, aflat la început de drum în această misiune, a dorit să realizeze o punere de acord asupra principiilor care guvernează învățământul religios între reprezentanții tuturor cultelor care activează în școlile din țară.

Sibiu a fost reprezentat la nivel înalt prin Î.P.S. Sa Dr. **Laurențiu Streza**, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Pr. Conf. Univ. Dr. **Constantin Valer Necula**, titularul catedrei de Omiletică, Catehetică și Pedagogie creștină din Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” și Prof. Dr. **Sorin Joantă**, inspector școlar de specialitate în I.S.J. Sibiu, din partea Bisericii ortodoxe și de

Pr. Dr. **Ștefan Cosoroabă** din partea Institutului Teologic Evanghelic din Sibiu.

Lucrările desfășurate sub președinția Î.P.S. Sale Dr. Laurențiu Streza, la Facultatea de Teologie și Inspectoratul Școlar Județean Sibiu, au scos la iveală dorința tuturor și inițiativa comună de a realiza un învățământ religios calitativ, bine organizat, cu durabilitate și finalitate. Punctul central în intervențiile fiecărui membru al Comisiei a fost necesitatea orei de Religie în școală, consolidarea statutului orei și a cadrului didactic abilitat să o predea, precum și înțelegerea faptului că prin ora de Religie căutăm să îi apropiem pe copii și tineri de valorile moral-creștine prin înțelegere, prietenie, respect și informație religioasă. Î.P.S. Sa Dr. Laurențiu Streza spunea ca o concluzie la aceste discuții că „trebuie să constătim faptul că profesorul de Religie realizează educație și nu instrucție, adică apropierea sufletească și înțelegerea trebuie să fie una din caracteristicile fundamentale ale teologului din școală”.

Un punct important pe ordinea de zi a ședinței l-a constituit discutarea, analizarea și aprobarea de către membrii Comisiei a programelor analitice, clasele I-XII, la disciplina religie pentru cultele recunoscute prin lege, care și-au organizat învățământul religios în școlile de stat. Delegații din partea cultelor și confesiunilor creștine au

prezentat termenii generali ai programelor pe care le-au susținut, dovedindu-se buna și judicioasă întocmire a acestora, fiecare dezvoltând că munca depusă în restructurarea acestora nu a fost ușoară. S-au desprins câteva idei general valabile cum ar fi că reducerea numărului de teme și adaptarea la fiecare segment de vârstă a conținuturilor era necesară, iar pentru promovarea ecumenismului și realității actuale trebuie ca informarea elevilor să fie făcută în duhul înțelegerii și acceptării multiculturalității.

Cu unele completări și îndreptări, Comisia națională pentru învățământul teologic și disciplina Religie a aprobat toate programele prezentate iar documentul comun semnat de toți membrii a fost înaintat Ministerului Educației și Cercetării.

Reușita deplină a activităților din cele trei zile se va materializa prin provocarea cultelor religioase spre elaborarea de noi manuale de Religie, conforme programelor ce vor urma să intre în uz, iar beneficiarul direct și principal să fie elevul care va avea deschiderea și bucuria înțelegerii necesității unei cunoașteri a principiilor doctrinare și formării caracterului religios-moral.

Prof. Dr. Sorin JOANTĂ
Insp. eparhial pentru învățământ religios

Învierea lui Hristos – învierea noastră

(urmare din p. 1)

a se pregăti pentru cea viitoare. *Moartea* ne înspăimântă pe toți deopotrivă. Frica de moarte ne marchează existența pentru că o simțim ca pe o despărțire nefirească a sufletului de trup, intrată în lume după căderea în păcat. Omul s-a depărtat de Dumnezeu prin neascultare și moartea a pătruns în firea omenească.

Toate acestea sunt rezultatul depărtării de Dumnezeu. De la Dumnezeu primim viața și o păstrăm nealterată atâta timp cât rămânem în comuniune cu El. Dar când refuzăm să răspundem iubirii Lui, începem să murim. Și, ceea ce este mai rău, nu doar pierdem puțin câte puțin viața și tot ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit odată cu ea, dar pe tot parcursul ei suntem supuși unei tiranii din care nimeni nu se poate elibera. Așa au făcut strămoșii Adam și Eva, așa au făcut urmașii lor, așa facem, deseori, și noi astăzi.

Însă Dumnezeu, Cel ce are viață veșnică, pentru că este Iubirea veșnică, ca un Părinte adevărat și responsabil n-a rămas indiferent la soarta copiilor Săi, nici nu ne-a pedepsit cum merităm, nici nu ne-a trecut cu vederea. El Însuși, în Persoana Fiului Său, Domnul nostru Iisus Hristos, S-a făcut om ca să ia asupra Sa situația noastră, cu durerile, neputințele și amărăciunile noastre.

Din iubire de oameni Fiul lui Dumnezeu a venit în lume, S-a îmbrăcat în trup muritor pentru a curăța firea umană și a distruge tirania păcatului și a diavolului. Trupul asumat de Mântuitorul s-a arătat mai tare decât moartea, pentru că era trupul Fiului lui Dumnezeu, Fiul Omului, primit pentru a fi curățit și îndumnezeit. Omul a greșit, dar nu putea singur să revină la starea primordială și de aceea Dumnezeu și-a luat un trup muritor asemenea trupului nostru pentru a se întâlni prin el cu moartea și a-i distruge puterea ei. Astfel, Mântuitorul a arătat lumii că este Viața cea adevărată, înviind ceea ce era muritor și prefăcând moartea într-un somn binecuvântat, într-o așteptare a învierii tuturor, după cum spune Sfântul Atanasie cel Mare². Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat și a acceptat moartea, această stare nefirească de despărțire a sufletului de trup, pentru a da ocazie puterii Sale dumnezeiești de a le uni din nou prin Înviere, ca printr-un cheag, pe cele despărțite, punând la un loc ceea ce era rupt spre o unire veșnică și de nedesfăcut, după cuvântul Sfântului Grigorie de Nyssa³.

Mântuitorul a biruit moartea prin moarte pentru că a primit-o de bunăvoie, din iubire și din ascultare. Iubirea L-a făcut să moară, iubirea L-a dat biruința asupra morții, iubirea a făcut din moartea Sa jertfa curată, bine mirositoare, adusă pentru întreaga lume, prin care omul a fost readus la bucuria comuniunii cu Dumnezeu. Moartea și Învierea Sa au dat naștere unei noi umanități în care trăiește o nouă viață, și anume viața divino-umană a lui Hristos.

„Răstignitu-Te-ai pentru mine, ca să-mi izvorăști mie iertare; împunsu-Te-ai în coastă, ca să-mi țâșnești pâraie de viață...”, cântăm la denia din Joia Mare⁴, pentru ca la slujba Învierii să „prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începătura altei vieți veșnice.”⁵

Cât de minunat este acest schimb! A venit Cel bun să ia ceea ce avem noi mai rău. A coborât Cel nepătimitor pentru a pătimi de bunăvoie. A intrat Cel veșnic în viața aceasta așa cum o trăim fiecare dintre noi, zi de zi și ceas după ceas. S-a întrupat Dăruitorul a toate ca să ia toate ale noastre, afară însă de păcat, afară de refuzul nostru de a iubi. A flămânzit și a însetat, dar nu s-a lăcomit; era lipsit și nu avea unde să-și plece capul, dar n-a furat de la nimeni; a făcut bine ca nimeni altul, dar răspălit cu nerecunoștință nu s-a mâniat; hulit, nu s-a răzbunat; bătut și omorât, n-a blestemat, ci se ruga Tatălui pentru iertarea vrăjmașilor Săi. Nu pentru folosul Său a făcut toate acestea. Din iubire față de noi L-a trimis Tatăl pe Fiul Său cel iubit în lume și din iubire față de Tatăl, Fiul L-a ascultat desăvârșit și a făcut voia Tatălui, iubindu-ne pe noi până la capăt. Din iubire pentru noi a dat spre frângere preasfânt Trupul Său, din iubire pentru noi a oferit spre vărsare scump Sângele Său.

Hristos nu S-a mărginit doar să aducă în lume o umanitate nouă cu o viață nouă, ci, după cum spune Sfântul Nicolae Cabasila, a pregătit și ochi care să o vadă, n-a revărsat numai mirul dumnezeirii, ci a dat și simțirea, adică a creat în organismul uman acele dimensiuni sau funcții noi prin care omul să-și facă proprie viața aceasta nouă și dumnezeiască.⁶ Unde așadar găsim această nouă viață? Cum putem să ne-o împropriem? Cum putem să o punem în lucrare? Cum putem face acest schimb fericit la care ne cheamă neîncetat Hristos?

Răspunsurile la aceste întrebări le dă Mama noastră, Sfânta Biserică. În ea și prin ea, în Sfintele ei Taine, în asceza și paza poruncilor ne întâlnim cu Hristos cel Înviat, Îi dăm Lui toate ale noastre, iar El ne dă toate ale Lui. Hristos intră în noi în mod real, truesc, și își face ale Sale funcțiile noastre psiho-somatice și prin această tainică

amestecare naturală, sub influența activă a Trupului Său transformă, remodelează și înnoiește aceste funcții, făcându-le funcții ale propriului Său Trup.

După Înviere și Înălțare noi nu ne mai putem atinge și întâlni cu Hristos trupește, cum au făcut-o Sfinții Apostoli și contemporanii Mântuitorului, ci numai tainic prin ritualul liturgic al Bisericii Sale, prin Sfintele Taine și Ierurgii, Hristos devenit Duh și după umanitate Se sălășluiește în noi și Se atinge de simțirile sufletului nostru și le umple de puterea dăruirii Sale jertfelnice. Materia văzută devine astfel mijlocul descoperirii și prezenței lui Hristos în Biserică, în Tainele Bisericii, după cum mărturisește Leon cel Mare⁷. În locul prezenței corporale a lui Hristos în lume, se poate simți prezența Sa spirituală prin credință și prin Sfintele Taine, care însă nu e mai slabă ca aceea, ci mai intensă, pentru că se întemeiază toată pe Duhul Sfânt⁸. Hristos este sălășluit în noi și noi simțim taina prezenței Lui și cu El ne întâlnim de acum în interiorul nostru. A trebuit să Se scufunde Fiul lui Dumnezeu în natura omenească și să moară și să învieze pentru ca noi, scufundându-ne în apa Botezului, să ne întâlnim cu El, să putem să Îl primim pe Sine cu totul în noi sau, mai bine zis, să ne scufundăm cu totul în viața Lui dumnezeiască, să ne împărtășim de toate darurile de care natura Lui omenească s-a umplut prin Patimile și Învierea Sa: „Căți în Hristos ne-am botezat, în moartea Lui ne-am îngropat, spune Apostolul neamurilor, pentru ca precum Hristos S-a sculat din morți prin slava Tatălui, tot așa și noi să umblăm întru înnoirea vieții; Căci dacă ne-am făcut cu Hristos o singură tulpină prin asemănarea morții Lui, atunci vom fi și părtași ai Învierii Lui.” (Rom 6, 4-5).

Sfinții Părinți descriu această împreună-sădire cu Hristos la o nouă viață ca fiind rezultatul unei „imitări” a morții și a Învierii lui Hristos prin Botez de fiecare din noi în parte. Paradoxul este că nu suferim în realitate ceea ce a suferit Domnul, dar totuși participăm la ceea ce a suferit și a săvârșit El: „Ce lucră minunat și străin!, exclamă Sfântul Chiril al Ierusalimului, am înviat cu toate că nu am murit cu adevărat, nu am fost îngropați cu adevărat și nici nu am fost răstigniți cu adevărat. Imitarea este prin icoană, dar mântuirea, în realitate. Hristos a fost răstignit cu adevărat, a fost îngropat cu adevărat și a înviat cu adevărat. Pe toate acestea ni le-a dăruit, cu toate că nu am participat la patimile Lui decât prin imitare. Cât este de covârșitoare iubirea Sa de oameni! Hristos a primit cu preacuratele Sale mâini și picioare piroane și a suferit, iar mie îmi dăruiește, fără să sufăr, fără să mă doară, mântuirea prin participare la durerea Sa.”⁹

După ce în Botez am acceptat moartea față de păcat, noi trebuie să creștem în continuare prin moartea noastră ca predare continuă lui Dumnezeu împreună cu Hristos. Noi primim acest dar, însă suntem datorți să Îl punem în practică, căci orice dar implică o angajare. „Să dăm deci toate mădulele noastre cele de pe pământ lui Dumnezeu, să Îl le consacram pe toate...Să ne aducem întregi lui Dumnezeu, să ne facem arderi de tot înțelegătoare, jertfe desăvârșite: ne numai brațul, nu numai pieptul..., ci să ne dăruim întregi pe noi înșine pentru ca să ne putem primi întregi sfințiți, umpluți de viața dumnezeiască, căci aceasta înseamnă a te primi în mod curat: a te dăruia lui Dumnezeu și a lucra la însăși mântuirea noastră.”¹⁰

Prin Înviere noi am intrat într-o nouă viață, iar acest nou tip de viață ne-a fost dăruit prin Botez. Darul primit constituie însă și o datorie de a-l pune în lucrare. Iată ce spune Sfântul Grigorie de Nazianz: «Te-ai atins de ciucurii hainei lui Hristos și ai oprit curgerea. Păzește curăția, să nu-ți vină iarăși curgerea. Căci nu vei mai putea să te atingi de Hristos, ca să furi mântuirea. Căci Hristos nu Se lasă de multe ori furat, oricât de iubitor de oameni este... Ai fost ridicat de pe pat, mai bine zis ți-ai luat patul, crezând în binefacere, să nu te arunci iarăși pe pat păcătoșind, paralizându-ți trupul prin moleșală și plăceri. Ci umblă cum ești, amintindu-ți de porunca: «Iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți se întâmple ceva și mai rău». Lazăre, după ce ai fost înviat a treia zi și te-ai eliberat de legăturile mormântului, nu te face iarăși mort (prin păcate) și nu fi iarăși cu cei ce locuiesc în morminte... Căci nu ești sigur dacă vei învia din nou din morminte, înainte de învierea obștească, când toată făptura va merge la judecată, nu pentru ca să fie tămăduită, ci ca să fie judecată și să dea socoteală de tot ce a adunat, bun sau rău»¹¹.

Prin Învierea lui Hristos omul poate vedea adevărata valoare a vieții acesteia pământești, ca pregustare a celei veșnice. Învierea lui Hristos dă un sens existenței noastre de aici și de acum, numai prin ea trăim sentimentul nemuririi noastre, prin ea simțim că am fost creați de Dumnezeu pentru a gusta din veșnicia, bunătatea și sfințenia Lui, doar prin ea sesizăm responsabilitatea faptelor vieții noastre pentru dobândirea fericirii vieții viitoare.

Prin Înviere și noi, creștinii de astăzi, putem simți prezența lui Hristos în noi și ne putem raporta la El ca la o Persoană vie, apropiată nouă, Care a venit la noi pentru ca să ne atragă la Sine, pentru ca viața noastră să se unească cu viața Lui, pentru ca între

noi și El să se petreacă acest schimb preafericit în care noi dăruindu-ne Lui, renunțând la egoismul propriu, la plăcerile trecătoare ale acestei lumi, să ne reprimim reînnoiți înapoi, răstignindu-ne și înviind împreună cu El.

Dacă vrem să păstrăm viața cea nouă în Hristos, să ne lepădăm de moarte. Să nu-L mai răstignim cu păcatele, să nu-L mai îngropăm cu indiferența, să nu-L mai batjocorim cu gândurile și vorbele murdare, cu bărfirea și osândirea aproapelui, să nu-L mai disprețuim cu orgoliul și mândria, cu înfumurarea și ambițiile deșarte, cu goana după bogății și putere, să nu-L mai scuipăm cu indecența și desfrânarea, să nu-L mai sfidăm cu uciderea pruncilor nenăscuți și refuzul de a-L primi ca Dătător de viață în intimitatea conjugală.

Dacă vrem să păstrăm viața cea nouă, să urmăm întru totul poruncii iubirii. Precum femeile mironosițe au mers la mormânt să ungă trupul Celui pe care Îl socoteau mort, așa să mergem și noi să-L ungem pe Hristos ascuns în săraci, în singurătate, suferind în spitale, părăsit în temnițe. Să alergăm către toți cei în suferințe sau nevoi și-L vom descoperi pe El încă mai viu lucrător în noi.

În mare suferință se află nu numai semenii de-ai noștri, ci întreg poporul nostru. Ne-am eliberat de dictatură, dar ne vindem resursele solului și subsolului. Câștigăm drepturi, dar ne pierdem responsabilitatea. Vrem să fim cunoscuți în lume, dar ne uităm istoria. Nu mai avem nevoie de vize, doar pentru a ne părăsi patria. Vrem să trăim mai bine, dar ne distrugem natura. Nu mai vrem copii nedoriți, dar îi lășăm la voia întâmplării pe cei doriți. Scoatem icoanele și credința din școli, dar îngăduim libertinajul și pornografia. Le oferim copiilor tehnologii moderne, dar îi educăm în vulgaritatea străzii și a mediilor de informare. Îi deprindem de televiziunea și internetul, dar îi lipsim de creativitate. Vrem să se afirme, dar nu-i învățăm solidaritatea. Vrem să se bucure de viață, dar nu le dăm exemplu de iubire. Le dorim copiilor un viitor fericit, dar nu-i îndrumăm spre Dumnezeu. Care este fericirea deplină.

Nu mai credința în Dumnezeu, numai puterea Învierii lui Hristos poate revigora neamul nostru atât de mult încercat și atras prin propriile patimi în robia dumnezeilor străini. Dacă mai ținem la fundamentele și la identitatea noastră, dacă vrem să nu le pierdem cu desăvârșire, să ne întorcem grabnic spre El. Doar mila lui Dumnezeu pe care trebuie să o cerem stăruitor cu lacrimi, cu umilință și cu post ne poate scoate din toate necazurile, ispitele și încercările ce ne împresoară. Nu avem altă nădejde decât prezența vie și lucrătoare a lui Hristos cel înviat în noi! Să nu o ignorăm, să nu o disprețuim, ci să omorâm în noi pe omul cel vechi, pentru ca omul cel nou să învieze împreună cu Hristos în fiecare dintre noi și în toți, laolaltă.

„Ieri ne-am răstignit tainic împreună cu Hristos, spune Sfântul Grigorie Teologul, astăzi ne preamărim împreună cu El, ieri am murit împreună cu El, astăzi înviem împreună cu El. Să dăm toate darurile noastre Aceluia Care a suferit pentru noi și a înviat, „să ne dăruim pe noi înșine Lui, să dăm Chipului pe cel după chip, să ne cunoaștem vrednicia noastră, să cinstim Prototipul, să înțelegem puterea tainei și care este motivul pentru care a murit Hristos... Să devenim precum este Hristos, pentru că și Hristos S-a făcut ca noi. Să devenim dumnezei după har, deoarece și Acesta S-a făcut om pentru noi. El a luat ce este mai de puțin preț, că să ne dea ceea ce este cel mai de preț. A sărăcit de bunăvoie, ca să ne îmbogățească pe noi. S-a coborât la noi, ca să ne ridice la Sine. A răbdut ispite, ca noi să le biruim. A fost hulit, pentru ca pe noi să ne preamărească. A fost batjocorit, ca să ne umple pe noi de slavă. A murit, ca să ne mântuiască. S-a sculat din mormânt, ca să ne atragă la Sine. Să Îi dăm Lui toate, „Aceluia Care S-a dat pe Sine ca preț de răscumpară pentru noi. Iar cel mai bun lucru este a ne dăruia pe noi înșine Lui, arătând astfel că am cunoscut taina cea mare a iubirii Sale.”¹²

¹ Sfântul Epifanie al Salaminei, *Omilie la Sămbăta Mare*, PG 43, 440D-441A.

² Sfântul Atanasie cel Mare, *Despre Întruparea Cuvântului*, 30-31, PG 25, 148BC, 149AD.

³ Sfântul Grigorie de Nyssa, *Marea Cuvântare Catehetică*, PG 45, col 45C.

⁴ Triod, p. 605.

⁵ *Penticostar*, p. 21.

⁶ Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, PG 150, 493-726, trad. rom. de Pr. Prof. T. Bodogae, Sibiu 1946, p. 13.

⁷ Sermo 74,2; PL 54, 398A.

⁸ Odo Casel, *Mysteriengegenwart*, Jahrbuch für Liturgiewissenschaft VIII (1955), p. 154-155.

⁹ Sfântul Chiril al Ierusalimului, *Cateheze mistagogice*, 2, 5, Cyrille de Jérusalem, *Catéchèses mystagogiques*, Cerf, Paris, 1966, p. 82.

¹⁰ Sfântul Grigorie de Nazianz, *In Sanctum Baptismatos*, PG 36, 416CD-417A.

¹¹ *Ibidem*, PG 36, 405, 408.

¹² Sfântul Grigorie Teologul, *Cuvânt despre Înviere și despre lenevire*, PG 35, 397BC – 400A.

Mitropolitul Andrei Șaguna și negustorii greci din Sibiu și Brașov

(urmare din p. 3)

și a mulțime de credincioși. Biserica și-a luat ca hram pe lângă prăznuirea Sfântului Atanasie cel Mare și Schimbarea la Față. Tărnosirea bisericii s-a făcut pe data de 31 martie 1800 (Sămbăta lui Lazăr) de către arhimandritul Ghermanos din Trapezunta în prezența preoților români Ioan Popovici și Radu Tempianu, precum și a tuturor companiilor.

În orașul Sibiu avea să se instaleze și marele ierarh al românilor din Transilvania, Andrei Șaguna (1808-1873), care a fost ajutat și de grecii din Sibiu și Brașov în dificila sa luptă de recunoaștere a ortodoxiei printre celelalte religii oficiale (catolicismul și protenstatismul) ale stăpânirii de atunci. Prin tot ce a cutezat să împlinească pentru propovăduirea românismului, apărarea credinței strămoșești ortodoxe și ridicarea culturală a românilor, el se înscrie în panteonul personalităților românești ca corifeu și apostol al românilor transilvăneni.

Andrei Șaguna (din botez Anastasie) s-a născut la 20 decembrie 1808, iar după stilul nou la 1 ianuarie 1909 la Miskolc, în nordul Ungariei, din părinți aromâni, Naum și Anastasia. După studiile școlare de la Miskolc, urmează Filosofia și Dreptul la Buda, iar la Vârșet termină Teologia. La 1 noiembrie 1833, intră în monahism primind numele de Andrei. La 2 februarie 1834 este hirotonit ca diacon în catedrala de la Carloviț, iar la 29 iunie 1839 ca ieromonah. La 2 decembrie 1847 este ales episcop, fiind recunoscut la 5 februarie 1848 și hirotonit la 18 aprilie 1848 la Carloviț. La 12 decembrie 1864 este numit arhiepiscop și mitropolit al reînființatei Mitropolii a Transilvaniei, cu reședința în Sibiu. Trăind într-o epocă de zbucium și frământări s-a stins din viață la 28 iunie 1873, fiind înmormântat în curtea bisericii din Râșinari-Sibiu, ca un simplu călugăr.

Și acum să trecem în revistă legăturile mitropolitului Andrei Șaguna cu grecii și aromânii din Sibiu și Brașov. Se poate aminti gestul celor din Brașov, care după alegerea lui Șaguna ca episcop în anul 1848, i-au dăruit acestuia un veșmânt arhieresc comandat la Viena în valoare de 1500 de fiorini de argint, pe care i-l-au trimis la 8 aprilie 1848¹. La 25 octombrie 1851 grecii și aromânii din Brașov i-au trimis mitropolitului Șaguna 1000 de fiorini de argint pentru cumpărarea a două case ce urmau a fi folosite ca sediu al episcopiei și seminar teologic. Doi ani mai târziu, tot la rugămintea lui Șaguna, grecii din Brașov au făcut o colectă de unde s-a adunat suma de 800 fiorini de argint pentru construirea în Brașov a unui gimnaziu românesc. La 14 martie 1859 tot ei i-au dat mitropolitului Șaguna 5000 de fiorini de argint spre a construi la Sibiu o nouă catedrală mitropolitană, ce avea de altfel a se construi mulți ani mai târziu (1906).

Un epitaf grecesc lucrat cu fir de aur se păstrează și la biserica Adormirea Maicii Domnului din Brașov care are următoarea inscripție: „*Η(εις) μνήμη(ν) του αγίου ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του εκ χωρίου Νεγάδων του Ζαγορίου επαρχία Ιωαννίνων δι' ἐξόδων και δαπάνης Χ. Ιωάννου (και) Κώνστα Πέτρου 1821*” (Spre pomenirea întru slavă a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe din satul Negadon din Zagoria, regiunea Ioaninei prin cheltuiala și donația lui H. Ioanu și Constantin Petru, 1821).

Grecii și aromânii din Sibiu, odată cu venirea și instaurarea mitropolitului Andrei Șaguna în oraș, i-au permis acestuia să slujească în biserica grecească a companiei, pe care a transformat-o în catedrală mitropolitană.

Ea avea să funcționeze până la 13 iulie 1902, când a fost demolată spre a se construi în locul ei actuala catedrală ce are ca model vestita biserică Sfânta Sofia din Constantinopol.

Andrei Șaguna, este fără îndoială, cel mai mare ierarh al Bisericii Ortodoxe Române transilvănene, care în dorința de a organiza a Bisericii Ortodoxe a fost sprijinit, după cum am putut observa, și de negustorii greci și aromâni, organizați la vremea aceea în puternice companii comerciale la Sibiu și Brașov.

¹ Este de remarcat faptul că la Sfânta Mănăstire Ivron se află icoana Maicii Domnului *Portaitissa* (Portărița) ce a venit singură pe mare în chip minunat și în locul în care a poposit icoana când a fost scoasă la mal astăzi este un izvor cu aghiasmă. Mănăstirea Ivron este situată pe drumul ce pleacă de la Karies și se oprește la Schitul Românesc Prodromul.

² Când îl numim Iviritul se înțelege că provine de la Sfânta Mănăstire Ivron din Sfântul Munte Athos și nicidecum din Iivria, Georgia de astăzi.

³ Un veșmânt arhieresc din aceeași epocă și comandat la Viena se păstrează și în muzeul Sfintei Mănăstiri Pantocrator din Sfântul Munte Athos.

Bibliografie:

– Αρχιμ. Χριστόφορος Κτενάς, *Αι επιγραφαι και οι αφιερωται της εν Στεφανουπόλει Ορθόδοξου Ελληνικής Εκκλησίας της Αγίας Τριάδος*, București, 1938, pp. 17-20.

– Αθανάσιος Καραθανάσης, *Ο Ελληνισμός της Τρανσυλβανίας*, Εκδόσεις ILP Productions, Θεσσαλονίκη, 2003.

Slujitor la altarul cel ceresc:

EPISCOPUL IOAN MIHĂLȚAN s-a mutat la viața cea neîmbătrânitoare



În ziua de 16 martie 2008, a trecut la cele veșnice episcopul Ioan Mihălțan, care vreme de 15 ani a păstorit, în calitate de întâistătător, Episcopia Oradiei, Bihorului și Sălajului.

Adormitul în Domnul a văzut lumina zilei în 27 septembrie 1926, în localitatea Ohaba, din județul Alba. Pentru foarte multă lume, numele acestei localități de pe Valea Secașului a ajuns să fie foarte bine cunoscută datorită unui pilduitor atașament față de locul de baștină pe care ierarhul de care vorbim l-a avut. S-a întors mereu și mereu acolo și iată că și ultimul popas tot acolo s-a decis să-l facă.

După ce a terminat școala primară, în satul natal, s-a înscris la Liceul greco-catolic din Blaj, pe care l-a absolvit în 1947. N-a fost singurul caz când un ortodox a ales această școală. Un alt exemplu este cel al preotului profesor dr. Teodor Bodogae, care a făcut și el studiile liceale tot la Blaj.

Între 1947-1951 tânărul pe atunci Ioan Mihălțan a urmat cursurile Institutului Teologic Universitar din Sibiu. În pofida constrângerilor din partea regimului comunist ateu, instituția de învățământ sibiană a format slujitori bisericesti de vocație. Prin purtarea de grijă a mitropolitului Nicolae Bălan se constituise un corp profesoral de înaltă ținută academică. Toți cei ce ocupau pe atunci posturile didactice au făcut studii de specializare în vestite instituții de învățământ teologic universitar din străinătate (Athena, Belgrad, Viena, Berlin, Iena, Paris, Strasbourg), importând spiritul european și în școala teologică sibiană.

Încă pe când era student în anul IV, Ioan Mihălțan a fost hirotonit preot celib, slujind la paraclisul Institutului.

Și-a luat licența cu o teză intitulată „Discursurile Sfântului Ioan Gură de Aur despre Sfântul Apostol Pavel”. Personalitatea ierarhului constantinopolitan l-a preocupat permanent pe preotul, profesorul de teologie și mai apoi episcopul Ioan Mihălțan. Își procurase volumele cu opera Sfântului Ioan Gură de Aur, apărute în colecția „Sources chrétiennes”.

De îndată după absolvire a fost numit preot în satul natal. A păstorit acolo timp de 39 de ani. Numirea sa în acea parohie n-a fost nicicum în legătură cu vreun interes personal.

La Ohaba se desfășura pe atunci una dintre cele mai agresive acțiuni prozelitiste. Mitropolitul de pioasă amintire, Nicolae Bălan a socotit că fiul acelor meleaguri era persoana cea mai potrivită spre a face față situației dramatice în acea parohie, lucru care s-a și confirmat. Credincioșii ortodocși s-au atașat de noul lor păstor. Buna reușită în misiunea ce i s-a încredințat preotului Ioan Mihălțan s-a datorat și faptului că pe lângă o susținută slujire liturgică și o intensă activitate predicatorială, s-a preocupat atent și de problemele de natură morală și socială. Nu mai puțin l-au interesat aspecte cu caracter cultural. Astfel, a construit lângă biserică o clădire cu etaj, în care a amenajat un muzeu etnografic și o bibliotecă. Ridicarea unui Monument al Eroilor constituie o altă realizare a preotului Ioan Mihălțan.

Peste ani, când unul dintre dascălii săi de la Sibiu va ajunge mitropolit, acela fiind profesorul de Teologie Morală, Nicolae Mladin, preotul din Ohaba va fi solicitat să accepte responsabilitatea de spiritual al studenților de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu. A fost numit în această funcție în 1970, dar rămânerea sa pe post a fost

de scurtă durată deoarece nu a fost agreat politic.

S-a reîntors astfel la vechea sa misiune de paroh în Ohaba, pe care de altfel nici n-o părăsise întrucât a continuat să slujească acolo concomitent cu activitatea de duhovnic la Sibiu.

După ce lucrurile s-au mai liniștit, preotul Ioan Mihălțan s-a înscris la cursurile de doctorat de la Institutul Teologic Universitar din București. Timp de trei ani (1973-1976) a făcut naveta săptămânal de la Ohaba, la București. L-a avut îndrumător la doctorat pe pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, iar ca dascăli pe ceilalți iluștrii teologi care formau colectivul didactic al Institutului Teologic din București: Ioan G. Coman, Vladimir Prelipceanu, Nicolae Nicolaescu,

Ene Braniște, Ioan Rămureanu, Mircea Chialda, Orest Bucevșchi, Alexandru Elian, Emilian Vasilescu.

În toamna anului 1977 a beneficiat de o bursă de studii la Institutul Ecumenic din Bossey-Elveția, urmând concomitent și cursuri la Facultățile de Teologie Catolică și Protestantă de la Strasbourg. S-a preocupat acolo și de cercetarea unor surse bibliografice în vederea redactării tezei de doctorat.

Reîntors în țară, după un an, i se va oferi din nou șansa de a reveni la Institutul Teologic din Sibiu, de această dată în calitate de cadru didactic. S-a reîntâlnit cu tot atât de iluștrii săi dascăli de la Sibiu, precum erau și cei de la București. Din respect și față de ei să le pomenim numele: Șofron Vlad, Isidor Todoran, Nicolae Mladin, Dumitru Belu, Milan Șesan, Spiridon Cădea, Nicolae Neaga, Grigore Marcu, Gheorghe Șoima, Iorgu Ivan, Alexandru Moisiu.

Preotul Ioan Mihălțan a predat la Sibiu Misiologia și Ecumenismul. Cum rigorile activității universitare impuneau titlul de doctor, lectorul Ioan Mihălțan s-a încununat cu acest titlu în 1984.

În Episcopia Oradiei păstorea în acele vremuri un vrednic ierarh, care reînviase în eparhie spiritul lui Roman Ciorogariu și al lui Nicolae Popovici. Este vorba de episcopul Vasile Coman. Acesta s-a gândit la profesorul Ioan Mihălțan de la Sibiu că ar putea răspunde unei imperioase cerințe pastoral-misionare într-o eparhie în care prozelitismul sectar a fost foarte virulent. De aceea l-a abordat în mai multe rânduri, chemându-l să-i fie alături în misiunea ce o desfășura acolo. Lucrurile s-au temporalizat însă până în 1990, când pr. prof. Ioan Mihălțan a fost ales, ca arhiepiscop-vicar al Episcopiei Oradiei. A fost hirotonit în 4 februarie 1990.

Timp de doi ani (1990-1992) a slujit în această funcție, poposind Duminică de Duminică în parohii de pe tot cuprinsul eparhiei. Originar din satul Deal, de lângă Sebeș, episcopul Vasile și-a ales un colaborator din vecinătatea comunei sale de baștină, ceea ce s-a dovedit de bun augur.

S-a întâmplat ca în 10 iulie 1992, titularul Eparhiei Oradiei să se mute în veșnicie, adăugându-se la șirul de vrednici ierarhi ce l-au precedat. Se odihnește alături de ei la temelia „Catedralei cu Lună” din Oradea. Atunci i-a succedat în funcție episcopul-vicar Ioan Mihălțan, a cărui primă înfăptuire pastorală a fost îndeplinirea dorinței episcopului Vasile de a-l readuce la Oradea pe nedrept surghiunitul și martirizatul vlădică Nicolae Popovici. I-au fost mutate moaștele din Biertanul de lângă Sighișoara, unde a fost înhumat, după mulți ani de persecuție și interdicții din partea factorilor politici. A fost atunci o profundă reculegere duhovnicească nu doar în urbea de pe malul Crișului Repede, ci în toată eparhia.

Între alte înfăptuiri datorate episcopului Ioan Mihălțan am menționa revigorarea vieții monastice. Eparhia pe care o conducea a suferit în trecutul istoric lovituri grele în această privință. Monahismul, forța de rezistență în fața prozelitismului, a fost aproape anihilat. Există pe raza eparhiei o singură mănăstire: la Izbu, în județul Bihor, dar și aceea cu un număr restrâns de viețuitori. Episcopul Vasile Coman deja adusese la Centrul eparhial câteva monahii de la vestita vatră monahală a Râmețului. Cu o râvnă vrednică de toată prețuirea, acestea au ctitorit, pe

dealul ce străjuiește dinspre nord-est municipiul Oradea o adevărată lavră, spre care se îndrepta în flux neîntrerupt șirul credincioșilor bihoreni. Mănăstirea „Sfintei Cruci” a fost sfințită de către patriarhul Teoctist și de către mitropolitul Antonie, dimpreună cu episcopul Ioan al Oradiei.

Rămânând tot la capitolul viață monastică, am pomeni și de alte așezăminte monahale precum: Stâna de Vale, Huta, Buna-Vestire, Strâmba, Bic ș.a., care și-au început misiunea în vremea păstoririi vrednicului ierarh.

O mențiune aparte se cuvine să facem despre punerea pietrei de temelie a noii catedrale episcopale din centrul civic al Oradiei, care la momentul prohodirii episcopului Ioan se afla sub acoperiș și în care de mai mulți ani se oficiază Sfânta Liturghie. Probabil că slujitorii de acolo vor fi rostit ectenie de pomenire pentru odihna sufletului celui al cărui chip va fi pictat la locul hărăzit ctitorilor, când se va împlini și această lucrare de împodobire a sfântului locaș.

Episcopul Ioan a continuat și la Oradea activitatea didactică pe care o prestase la Sibiu și la Cluj. A predat aceeași disciplină: „Misiologie și Ecumenism” și la noua Facultate de Teologie, înființată în cadrul Universității din Oradea din inițiativa episcopului Vasile Coman și cu sprijinul colegilor de la Sibiu, care în șir au făcut naveta, bucurându-se de prietenia și prețuirea episcopului Ioan. Cu unul dintre ei și anume cu preotul profesor Aurel Jivi, episcopul Ioan se va fi întâlnit la altarul cel din ceruri.

A avut în purtare de grijă episcopul Ioan și cele două seminarii care au luat ființă la Beiuș și Zalău.

Este de prisos să pomenim și lucrări săvârșite de episcopul Ioan cum ar fi sfințiri a zeci de lăcașuri de închinăciune și hirotoniri a aproape 300 de preoți și diaconi. Cu siguranță că aceștia îl vor pomeni la Sfânta Liturghie și se vor ruga pentru odihna sufletului său.

Adormitul în Domnul a prestat și o activitate de cercetare teologică, atâta cât îi va fi permis multitudinea de îndatoriri pastorale, într-o eparhie care a moștenit situații nu tocmai ușoare din mai îndepărtate vremuri. Fără a da o listă exhaustivă a cărților și studiilor publicate vom aminti totuși titlul câtorva dintre acestea: „De vorbă cu credincioșii”, Oradea, 1993; „Semințe din țarina cumințeniei creștine” – 3 volume. Oradea 1993, 1994, 1995; „Experiențe pastorale”, Oradea, 1995, „Cuvântări la marile praznice”, Oradea, 2001.

Episcopul Ioan a fost prezent cu experiența și înțelepciunea sa și în delicata zonă a dialogului ecumenic, căutând pe cât a fost posibil să cultive pacea și liniștea în relațiile interconfesionale.

Universitatea din Oradea l-a onorat cu titlul de „Doctor Honoris Causa”, pe care l-a primit ca pe o recunoaștere a sprijinului Bisericii Ortodoxe față de această instituție atât de necesară în peisajul multiethnic și multicultural al Bihorului.

Începând cu 1 ianuarie 2007 ierarhul titular al Episcopiei Oradiei s-a retras la pensie. De mai înainte trupul său a fost încercat de suferințe care l-au ținut la pat. Apusul vieții l-a găsit acolo unde a și văzut pentru prima dată lumina zilei: în Ohaba sa natală.



A fost depus îndată după deces, în biserica parohială, frumos împodobită cu pictură prin străduința sa. Tot acolo a și fost prohodit de către un sobor de ierarhi alcătuit din Î.P.S. Bartolomeu, mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Î.P.S. Teofan, mitropolitul Olteniei, nou-ales mitropolit al Moldovei și Bucovinei, Î.P.S. Andrei, arhiepiscop al Alba-Iuliei, P.S. Calinic al Argeșului și Muscelului, P.S. Timotei al Aradului, Ienopolei și Hălmeagului, P.S. Sofronie Drincec, episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, P.S. Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, nou ales episcop al Tulcii, P.S. Vasile Someșanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, P.S. Petroniu Sălăjanul, arhiepiscop al Episcopiei Oradiei, Bihorului, Sălajului și nou-ales episcop al Zalăului, P.C. protosinghel Macarie Drăgoi, nou ales în scaunul episcopal al Episcopiei Ortodoxe Române pentru Europa de Nord, cu sediul la Helsinki. A făcut parte din soborul de ierarhi slujitori și P.S. Virgil Bercea, episcop al Eparhiei Greco-Catolice din Oradea.

Au slujit alături de ierarhi și reprezentanți ai Facultăților de Teologie din Sibiu, Cluj, Alba-Iulia, Oradea, Baia Mare, ca și un impresionant număr de preoți din părțile Ardealului și Banatului, unii foști studenți ai episcopului și profesorului Ioan Mihălțan.

Din partea Secretariatului de Stat pentru Culte a participat Dl. Consilier Stelian Gomboș, care i-a fost student la Facultatea de Teologie din Oradea.

În masa mare a credincioșilor din Ohaba și alte localități s-au numărat și câțiva fii duhovnicești din Oradea.

Înalt Prea Sfințitul arhiepiscop și mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului a rostit un emoționant cuvânt de învățătură și de subliniere a trăsăturilor chipului de ierarh și slujitor al lui Hristos și al Sfintei Sale Biserici, cu care a fost împodobit fericitul întru adormire episcopul Oradiei. Î.P.S. Sa a spus textual: „Părintele Ioan episcopul nu mi-a fost prieten, ci frate întru slujire, ceea ce este mai mult decât ar putea să sugereze orice altă legătură interumană”. Î.P.S. Sa a evidențiat blândețea, evlavia, duhul pașnic de care a fost stăpânit adormitul în Domnul. Astfel de trăsături sunt mult folositoare într-o vreme în care confruntările, vrajba afectează profund societatea românească.

Î.P.S. arhiepiscop Andrei Andreicuț al Alba Iuliei a prezentat o amplă sinteză a vieții și activității episcopului Ioan, ca vrednic păstor și dirigitor al clerului și credincioșilor bihoreni și sălăjeni. Tot Î.P.S. Sa a dat citire mesajelor de condoleanțe transmise de către Prea Fericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Î.P.S. Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Î.P.S. Serafim, Mitropolitul pentru Germania și Europa Centrală, Dl. Gigel Sorinel Știrbu, secretar de Stat pentru Culte. Î.P.S. Sa a prezentat în final testamentul pe care l-a scris, la vreme potrivită, episcopul Ioan Mihălțan. În baza acelui testament i s-a gătit loc de odihnă sub streșina bisericii, la altarul căreia a slujit patru decenii.

Acolo, în fața mormântului deschis, în care a fost coborât sicriul cu trupul ierarhului octogenar, un grup de preoți bihoreni, care i-au fost apropiați au cântat înduioșător imn al iubirii din I Cor. 13, așa cum a lăsat el cu limbă de moarte: „De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul prorociei şi toate tainele de le-aş cunoaşte şi orice ştiinţă, şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt... Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmăieşte, nu se laudă, nu se trufeşte... Dragostea nu cade niciodată”.

Într-o astfel de atmosferă s-a plecat spre înserare existența pământească a ierarhului care sufletește se află deja la momentul răsăritului, în împărăția cea cerească a lui Hristos, arhiepiscopul cel veșnic.

A urmat o agapă de pomenire în sala Căminului cultural din localitate.

Întru fericită adormire, veșnică odihnă dă, Doamne, sufletului adormitului robului Tău Ioan episcopul și-i fă lui veșnică pomenire!

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENȚIU

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului
– martie 2008 –

• **Duminică, 2 martie.** Î.P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie la Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din localitatea Mediaș și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. L-a hirotonit întru diacon pe tânărul teolog Sergiu Iulian Dudan.

• **Marti, 4 – Vineri, 7 martie.** A participat la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul cărora a fost ales noul mitropolit al Moldovei și Bucovinei, precum și în-tâistătătorii eparhiilor nou-înființate.

• **Sâmbătă, 8 martie.** A oficiat slujba vecerniei la Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din localitatea Fundata, protopopiatul Bran-Zărnești.

• **Duminică, 9 martie.** A oficiat Sfânta Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Biserica „Sf. Nicolae” din localitatea Moeciu de Jos, protopopiatul Bran-Zărnești. A acordat părintelui paroh, P.C. Protopop Gheorghe Colțea, distincția bisericească a Mitropoliei Ardealului – Crucea Șaguniană.

• **Luni, 10 martie.** A prezidat ședința permanenței operative a Arhiepiscopiei Sibiului. A avut program de audiențe. A participat, în calitate de coordonator științific, în comisia de doctorat, la susținerea publică a tezei pr. Ioan Adrian Circa. Seara a participat la Catedrala mitropolitană, la denia Canonului celui Mare al Sf. Andrei Criteanul.

• **Marti, 11 martie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”. A avut program de audiențe și lucrări de birou. Seara a participat la denia Canonului, la Catedrala mitropolitană.

• **Miercuri, 12 martie.** A avut program de lucru la cabinet. În aceeași zi, a participat la Liturgia Darurilor mai înainte sfințite, oficiată la Catedrala mitropolitană.

• **Sâmbătă, 15 martie.** A participat în Aula Magna „Avram Iancu” a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, la alegerile noului rector și ale membrilor noului birou senatorial al acestei instituții.

• **Duminică, 16 martie.** A săvârșit Sf. Liturghie la Catedrala mitropolitană din Sibiu și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură.

• **Luni, 17 martie.** A prezidat comisia pentru examenul de capacitate – sesiunea de primăvară, organizat de Arhiepiscopia Sibiului.

• **Marti, 18 martie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”. A avut program de audiențe.

• **Vineri, 21 martie.** A prezidat, în Aula „Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie, ședința cu preoții din Arhiepiscopia Sibiului, ale căror locașe de cult sunt și monumente istorice.

• **Duminică, 23 martie.** A oficiat Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Biserica „Buna-Vestire” din Viștea de Sus, protopopiatul Făgăraș. L-a hirotonit întru diacon pe tânărul teolog Cristian Lazăr. În aceeași zi a participat la ediția a III-a a festivalului de muzică corală, organizat la Viștea de Sus, la care au participat coruri de credincioși din parohiile Țării Făgărașului.

• **Luni, 24 – Marti, 25 martie – Sărbătoarea Bunei-Vestiri.** A participat la Sfânta Liturghie și la toate manifestările ocazionate de întronizarea Preasfințitului Visarion Bălțat în scaunul de întâistătător al nou-înființatei Episcopii a Tulcii. A vizitat împreună cu Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, mănăstirile Saon, Cocos, Celic Dere și basilica martirică de la Niculițel.

• **Joi, 27 martie.** A prezidat ședința consiliului profesoral al Facultății de Teologie.

• **Vineri, 28 martie.** A făcut o vizită pastorală la parohiile din localitățile Avrig și Mârșa. În aceeași zi, a participat la susținerea publică a tezei de doctorat a părintelui Savu Popa, protopop de Sibiu.

• **Duminică, 30 martie.** A slujit Sfânta Liturghie și a predicat la Biserica „Sf. Ilie” din Sibiu.

• **Luni, 31 martie.** A participat, în calitate de decan al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, la ședința Senatului Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea Înalt Prea Sfințitului Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂȘINĂREANU, a săvârșit următoarele:

• **Sâmbătă, 1 martie.** P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica din Coveș, prot. Agnita, hirotonind întru preot pe diaconul Coșorean Axente-Cosmin și instalându-l ca nou-paroh al credincioșilor de acolo. Seara slujește Vecernia în catedrală.

• **Duminică, 2 martie.** A săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Mănăstirea Berivoi, prot. Făgăraș (stareț protos. Iosif Toma), și a cercetat canonic bisericile din Recea și Sâmbăta de Sus. Seara slujește și predică la Vecernie în biserica „Sf. Împărați” din orașul Victoria (pr. paroh Octavian Smădu).

• **Luni, 3 – vineri, 7 martie.** A participat la lucrările Sf. Sinod al BOR.

• **Duminică, 9 martie.** A săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la biserica „Sf. 40 de Mucenici” din Cisnădioara, prot. Sibiu, cu prilejul zilei hramului. Seara slujește și predică la Vecernie în biserica „Sf. Nicolae” din Tâlmăciu, prot. Avrig.

• **Luni, 10 – miercuri, 12 martie.** Audiențe, lucrări de birou. Seara slujește Liturgia Sf. Grigorie Dialogul în Catedrală.

• **Joi, 13 martie.** A participat la conferința administrativă a preoților din prot. Sibiu. Seara slujește și predică la Pavcernița cea Mare și Canonul Sf. Andrei în biserica din Poplaca (pr. paroh Tănase Tăvală).

• **Vineri, 14 martie.** Audiențe, lucrări de birou. Seara slujește și predică la Liturgia Sf. Grigorie Dialogul în biserica veche din orașul Avrig.

• **Sâmbătă, 15 martie.** A săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Teodor Tiron” din Sâmbăta de Sus (pr. paroh Grigorie Moldovan), cu prilejul zilei hramului. Vizitează biserica din Drăguș, iar seara slujește Vecernia în Catedrală.

• **Duminică, 16 martie.** A oficiat Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană. Seara slujește și predică la Taina Sf. Maslu de obște în biserica din Cincșor, prot. Făgăraș (pr. paroh Gheorghe Moga).

• **Luni, 17 – marti, 18 martie.** Audiențe, lucrări de birou.

• **Miercuri, 19 martie.** A slujit în sobor la slujba înmormântării episcopului pensionar Ioan Mihălțan al Oradiei, în biserica din Ohaba – Alba. Seara slujește și predică la Taina Sf. Maslu de obște în biserica nouă din Sadu, prot. Avrig (pr. paroh Mihail Liviu Moisiu).

• **Joi, 20 – vineri, 21 martie.** Audiențe, lucrări de birou.

• **Duminică, 23 martie.** A săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica episcopală „Sf. Arhangheli” din Sibiu (pr. paroh Gheorghe Șebu).

• **Marti, 25 martie.** P.S. Sa a fost instalat ca episcop la TULCEA, fiind ales în această funcție de către Sf. Sinod, în ședința sa de lucru din 5 martie 2008.

Arhid. Vasile AVRAM



TEOLOGIE

ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, FOAME ȘI SETE DUPĂ DUMNEZEU – înțelesul și folosul postului, Editura Basilica a Patriarhiei Române, 2008, 246 p.

Nou-înființata editură Basilica, a Patriarhiei Române, propune, ca primă lucrare dăruită cititorului român, o carte de a cărei frumusețe și importanță duhovnicească practică nu putem decât a ne bucura. Cu un titlu incitant, „Foame și sete după Dumnezeu”, Prea Fericitul Daniel ne propune o lucrare despre „înțelesul și folosul postului”, un excurs liturgic și spiritual prin geografia duhovnicească a unui act liturgic și de mărturie creștină din ce în ce mai eludat de exegeții lumii contemporane.

Pornind de la premisa dificultății dar și a paradoxalei necesități a Postului pentru omul modern, Prea Fericirea Sa consemnează: „ca reacție la mentalitatea consumistă, omul de azi redescoperă, în țările bogate material, necesitatea postului ca regim vegetarian, din motive de igienă și sănătate trupească ori de „ecologie corporală” (body-ecology), însă foarte adesea, vegetarianul occidental neglijează total sau consideră „ca incompatibilă cu lumea contemporană” dimensiunea spirituală, religioasă a postului, adică tocmai cea care stă la baza apariției și permanenței postului în istoria omenirii, ca efort al credinciosului de înnoire spirituală a vieții, de eliberare de păcate și de patimile egoiste, pentru a-L iubi mai mult pe Dumnezeu- Creatorul și a fi mai responsabil în relația sa cu semenii și cu natura înconjurătoare” (p. 11).

Cinci capitole sunt treptele unui urcuș duhovnicesc în cunoașterea conținutului postului și în discernerea transparenței gestului postirii: O practică veche și o școală mereu nouă- originea și evoluția postului (pp. 13-50), Ușile pocăinței – Porțile cerului deschise în inimi. Pregătirea pentru perioada Postului Sfințelor Paști (p. 51-84), Începutul primăverii duhovnicești. Binefacerile postului (pp. 85-134), Treptele urcușului spre Învie. Săptămânile Postului Mare (pp. 135-182), De la învierea lui Lazăr la Învierea lui Hristos. Săptămâna Sfințelor Patimi – pridvorul Sfințelor Paști (pp. 183-239).

O carte care consfințește, o dată în plus, o spiritualitate menită să reconstituie profilul duhovnicesc al omului aflat în căutarea lui Dumnezeu, derutat de ruperea de orizont a vremurilor de acum. Pe de altă parte, o carte ca o bornă de hotar la nașterea unui nou concept editorial, editura Basilica încercând să redimensioneze misionarismul, prin carte, al Ortodoxiei Românești.

Diacon IOAN I. ICĂ jr., CANONUL ORTODOXIEI I – Canonul Apostolic al primelor secole, Editura Deisis, Stavropoleos, București, 2008, 1039 p.

O ediție monument. O carte eveniment. Plecând de la necesitatea de a umple un gol în literatura românească teologică, lipsa unui corpus al textelor normative pentru identitatea ei dogmatică și eclesială, Părintele Ioan I. Ică jr. face efortul unic, am îndrăzni să spunem irepetabil, al revelării acestor fundamente. Munca unor echipe de oameni în efortul unui singur om. Semn de har, nu doar cărturăresc.

Proaspăt ieșită de sub teasc, lucrarea nu poate fi citită în grabă. Doar studierea ei atentă, valorificarea documentelor pe care le propune, într-o admirabilă pedagogie teologică, parte dobândită la contactul cu studenții, parte născută din ineputabila energie liturgică prin care Părintele marchează spațiul mărturiei Ortodoxiei.

Larga introducere a lucrării, consemnată ea însăși într-un corpus sistematizat „Canonul și canoanele creștinismului apostolic” (pp. 13-318), obligă la reelucidarea multora dintre direcțiile de ieri și de astăzi ale teologiei românești. Fluent și critic, analitic cu duh, discursul Părintelui Ică jr. deschide perspectiva reală a unei istorii a dogmelor și a Dogmaticii de care aveam atâta nevoie. Efort pe care celelalte biserici l-au realizat de mult, în Italia, de exemplu, Battista Modin făcea efortul unei prime elucidări sistematice a construcției dogmatice a mărturiei creștine prin anii 1954-1960, acesta asumat de Părintele Profesor Ică jr. deschide, prin acest prim volum (dintr-o serie de VI, cum consemnează caseta editoriale) orizontul unei cercetări ineputabile.

Semnalăm, fie și succint, titlurile care constituie efortul reconstrucției textuale a mărturiei creștine: Evanghelie-martiriu-apologie (p. 321-394); Roma și Antiohia-două viziuni despre apostolicitate și Biserică (pp. 395-476); Canonul Scripturii și canonul Adevărului (p. 477-564); Canonul apostolic al Bisericii: lex orandi-lex credendi-lex vivendi (p. 565-836); Canonul liturgic al Bisericii (p. 837-1032).

Cu gândul că acest volum va crește în celelalte, avem convingerea că Dumnezeu va îngădui ca acest proiect editorial și pedagogic deopotrivă să-și împlinească rostul deplin. Nu credem că va mai putea să se numească bibliotecă spațiul de rezervă culturală a unui preot ori teolog, ori intelectual român, dacă nu va cuprinde în structura sa acest volum monument de reflecție și reflectare al teologiei Ortodoxe.

Mitropolitul LAURENȚIU

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se primesc pe adresa:

Redacția „Telegrafului Român”, 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35

E-mail: telegrafulroman@yahoo.com

Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ISSN 1223-8392

COMITET REDACȚIE „TELEGRAFUL ROMÂN”:

Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza – președinte; P.S. Dr. Visarion Rășinăreanu – vicepreședinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor șef; Dr. Ștefan Toma – secretar de redacție; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacție adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moșoiu – membru.

Abonamentul pe 2008 este de 25 lei

COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.

Pentru SUA abonamentul este de 26 dolari

COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012.

Pentru Europa abonamentul este de 12 euro

COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.

BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.